

MÜTTEFEKUN ALEYH HADÎSLER

BUHÂRÎ VE MÜSLİM'İN İTTİFAK ETTİĞİ HADÎSLER

ET-TIBYÂN MÂ İTTEFEKA ALEYHİ'Ş-ŞEYHÂN

التبيان ما اتفق عليه الشيخان البخاري والمسلم

ABDULAZÎZ ES-SEYRÛN

Tercüme, Tahric, Açıklama

Hanifi AKIN

Çelik
YAYINEVİ

MUKADDİME

1. RESÛLULLAH (s.a.v) ÜZERİNE YALAN SÖYLEMENİN ÇOK AĞIR BİR İFTİRA OLMASI

1. **Ali b. Ebi Tâlib** (r.a.) dediğine göre Peygamber (s.a.v) şöyle buyurmaktadır: **“Benim üzerime yalan söz söylemeyin. Çünkü kim benim üzerine yalan söz söylerse, cehenneme girer.”**¹⁰

2. **Enes b. Mâlik** (r.a.) dedi ki:

“Siz(ler)e çok hadîs rivâyet etmeme gerçekten Resûlullah (s.a.v)’in: **‘Kim bile bile kasten benim üzerine bir yalan uydurursa cehennemdeki yerine hazırlansın!’** şeklinde hadîsi engel olmaktadır.”¹¹

3. **Ebû Hureyre** (r.a.) dediğine göre Resûlullah (s.a.v) şöyle buyurmaktadır:

“Kim benim üzerine bile bile kasten yalan söylerse cehennemdeki yerine hazırlansın.”¹²

4. **Muğîre b. Şu’be** (r.a.) dedi ki:

“Ben, Resûlullah (s.a.v)’in şöyle buyurduğunu işittim:

Benim üzerime söylenen bir yalan, başka bir kimse üzerine söylenen yalan gibi değildir. O halde kim benim üzerine bile bile kasten yalan söz söylerse cehennemdeki yerine hazırlansın.”¹³

10 Buhârî, İlm 38; Müslim, Mukaddime 1 (1)

11 Buhârî, İlm 38; Müslim, Mukaddime 2 (2)

12 Buhârî, İlm 38; Müslim, Mukaddime 3 (3)

13 Buhârî, Cenaiz 34; Müslim, Mukaddime 4 (4)

1. İMÂN BÖLÜMÜ

1. İMAN VE ÖZELLİKLERİ

5. Ebû Hureyre (r.a.) dedi ki:

“Peygamber (s.a.v), bir gün insanların arasında iken bir adam gelip ona:

- ‘Ey Allah’ın resûlü! **İman nedir?**’ diye sordu. Peygamber (s.a.v):

- ‘İman; Allah’a, meleklerine, kitabına, O’na kavuşmaya, peygamberlerine iman etmen ve (öldükten sonra) son dirilmeye iman etmendir’ buyurdu. Adam:

- ‘Ey Allah’ın Resûlü! **İslâm nedir?**’ diye sordu. Peygamber (s.a.v):

- ‘İslâm; Allah’a hiçbir şeyi ortak koşmayarak O’na kulluk etmen, farz olan namazı dosdoğru kılman, farz olan zekatı vermen, Ramazan orucunu tutman’ buyurdu. Adam:

- ‘Ey Allah’ın Resûlü! **İhsan nedir?**’ diye sordu. Peygamber (s.a.v):

- ‘İhsan; Allah’ı görüyormuşsun gibi O’na kulluk etmen, her ne kadar O’nu görmüyorsan da O seni görmektedir!’ buyurdu. Adam:

- ‘Ey Allah’ın Resûlü! **Kıyamet ne zaman kopacak?**’ dedi. Peygamber (s.a.v):

- ‘Bu konuda soru sorulan kimse, soruyu sorandan daha fazla bilgili değildir. Fakat sana alâmetlerini bildireyim: Cârîye efendisini doğurursa işte bu kıyamet alâmetlerindedir. Yine çıplak, yalın ayak (takımı kimseler), insanlara lider olursa işte bu kıyamet alâmetlerindedir. Kuzu, oğlak çobanları bina yapma konusunda birbirleriyle yarış ederlerse işte bu da kıyamet alâmetlerindedir. Kıyametin ne zaman kopacağı (bilgisi), Allah’tan başka hiç kimse nin bilemediği beş şarta girmektedir!’ buyurdu.

Daha sonra Peygamber (s.a.v):

“Kıyametin ne zaman kopacağı hakkındaki bilgi, ancak Allah’ın katındadır. Yağmuru O yağdırır, rahimlerde olanı O bilir. Hiç kimse yarın ne kazanacağını bilemez. Yine hiç kimse nerede öleceğini bilemez. Şüphesiz Allah, her şeyi bilendir, her şeyden haberdardır” (Lukmân, 31/34) âyetini okudu.

Ebû Hureyre (sözüne devamla) der ki: Sonra soruyu soran adam çekip gitti. Peygamber (s.a.v):

- ‘Onu bana geri çağırın!’ buyurdu.

Bunun üzerine sahabîler, geri çevirmek için onun peşine düştüler. Fakat onunla ilgili hiçbir şey göremediler. Bunun üzerine Peygamber (s.a.v):

3.‘İşte bu (gelen kimse), Cebrail idi. İnsanlara dinini öğretmek için gelmişti’ buyurdu.”¹⁴

2. NAMAZLAR, İSLÂM’IN TEMELLERİNDEN BİRİDİR

6. Talha b. Ubeydullah (r.a.) dedi ki:

“Saçı dağınık Necd ahalisinden bir adam, (bir gün) Resûlullah (s.a.v)’e geldi. Sesinin uğultusunu duyuyorduk, fakat ne dediğini anlamıyorduk. Nihayet Resûlullah (s.a.v)’e yaklaşıp ona **İslâm’(ın mahiyetin)i** sormaya başladı. Resûlullah (s.a.v), (ona):

- ‘**Gece ve gündüz beş vakit namaz**’ buyurdu. Adam:

- ‘**Bunlardan başka üzerime bir namaz var mı?’** diye sordu. Resûlullah (s.a.v):

- ‘**Hayır! Yalnız nâfile olarak namaz kılabilirsin. Ayrıca Ramazan ayının orucunu (tutabilirsin)’** buyurdu. Adam:

- ‘**Bundan başka üzerime bir oruç var mı?’** diye sordu. Resûlullah (s.a.v):

- ‘**Hayır! Yalnız nâfile olarak oruç tutabilirsin’** buyurdu. Resûlullah (s.a.v), ona zekatı anlattı. Adam:

- ‘**Bundan başka üzerime bir şey var mı?’** diye sordu. Resûlullah (s.a.v):

- ‘**Hayır! Yalnız nâfile sadakalar verebilirsin’** buyurdu. Bunun üzerine Adam:

- ‘**Vallâhi, bunlardan ne fazla yaparım ve ne de az yaparım’** diyerek arkasını dön(üp git)ti.

Resûlullah (s.a.v), (bu adamın arkasından):

4.‘Eğer doğru söylüyorsa, kurtuluşa ermiştir’ buyurdu.”¹⁵

3. KENDİSİYLE CENNETE GİRİLEN İMANIN MAHİYETİ

7. Ebû Eyyûb el-Ensârî (r.a.) dedi ki:

“Bir kimse, (Peygamber (s.a.v)’e):

- ‘**Ey Allah’ın Resûlü! Beni cennete girdirecek bir ameli bana bildirseniz!’** dedi. (Bu sırada orada bulunan) topluluk:

- ‘**Ne oluyor?’** dedi. Resûlullah (s.a.v):

- ‘**Nesi olacak! Onun bir haceti var!’** buyurdu. Peygamber (s.a.v) devamla:

- ‘**Hiçbir şeyi ortak koşmayarak Allah’a kulluk edersen, namazı dosdoğru kılarısın, zekâtı verirsin, akraba ile alâkayı sürdürürsün, bineğini de bırak (gideceği yere doğru yürüsün)!’** buyurdu.

14 Buhârî, İman 37; Müslim, İman 5 (9)

15 Buhârî, İman 34, Savm 1, Şehadet 26, Hiyel 4; Müslim, İman 8 (11)

(Hadîsin ravisi) der ki: O adam, sanki binek devesi üzerinde idi.”¹⁶

8. Ebû Hureyre (r.a.) dedi ki:

“Bir bedevi, Peygamber (s.a.v)’e gelip ona:

- **‘Bana öyle bir amel göster ki, onu yaptığım zaman cennete gireyim!’** dedi. Resûlullah (s.a.v):

- **‘Allah’a hiçbir şeyi ortak koşmayarak O’na kulluk etmen, farz olan namazı dosdoğru kılman, farz olan zekatı vermen ve Ramazan orucunu tutman!’** buyurdu. Bedevi:

- **‘Canımı elinde bulunduran Allah’a yemin ederim ki, bun(lar)a (ebediyen) asla fazla bir şey yapmam!’** dedi. Peygamber (s.a.v):

- **‘Cennetliklerden birisini görmek isteyen, işte şu adama bak-sın!’** buyurdu.”¹⁷

4. PEYGAMBER (s.a.v)’İN: “İSLÂM, BEŞ TEMEL ÜZERE KURULMUŞTUR” SÖZÜ

9. Abdullah b. Ömer (r.a.) dedi ki:

“İslâm, beş temel üzere kurulmuştur: 1. Allah’tan başka ilah olmadığına ve Muhammed’in Allah’ın Resûlü olduğuna şahitlik etmek, 2. Namazı dosdoğru kılmak, 3. Zekatı vermek, 4. Hacca gitmek, 5. Ramazan orucu tutmak.”¹⁸

5. YÜCE ALLAH’A VE RESÛLULLAH (s.a.v)’E İMAN, DİNİN HÜKÜMLERİNİ ÖĞRENMEK İLE DİNE DAVET EMRİ

10. Abdullah b. Abbâs (r.a.) dedi ki:

“Abdulkays heyeti, (Bahreyn taraflarından) Peygamber (s.a.v)’in yanına geldikleri zaman, Peygamber (s.a.v):

- **‘Bu topluluk kimdir ya da bu heyet kimdir?’** diye sordu. Onlar:

- **‘Rebîa’** dediler. Peygamber (s.a.v):

- **‘Ey topluluk ya da ey heyet, hoş geldiniz. (Allah) sizleri utandırmasın, pişmanlık vermesin!’** buyurdu. Onlar:

- **‘Ey Allah’ın Resûlü! Bizim sana ancak haram ayda gelmeye gücümüz yetiyor. Senin ile aramızda Mudarr kâfirlerinden bir boy var. Bize, anlaşılır bir şey(ler) emretsen de bun(lar)ı geride kalanlarımıza bildirsek ve bu şeylerle cennete girsek!’** dediler.

16 Buhârî, Edeb 10, Zekat 1; Müslim, İman 12 (13)

17 Buhârî, Zekât 1; Müslim, İman 15 (14)

18 Buhârî, İman 1; Müslim, İman 20 (16)

Bunun üzerine Peygamber (s.a.v)'e içeceklerden sordular. Resûlullah (s.a.v) de onlara **dört hususu emretti** ve **dört hususu da yasakladı**. (Emrettiği hususlar şunlar:)

(İlk önce) onlara tek olan Allah'a imanı etmeyi emretti ve (daha sonra da onlara:)

- **'Tek olan Allah'a iman ne olduğunu biliyor musunuz?'** diye sordu. Onlar da.

- **'Allah ve Resûlü daha iyi bilir!'** dediler. Bunun üzerine Resûlullah (s.a.v):

- **'Allah'tan başka ilâh olmadığına, Muhammed'in Allah'ın kulu ve Resûlü olduğuna şahâdet etmek, namazı dosdoğru kılmak, zekâtı vermek, Ramazan orucu tutmak, harpte elde edilen ganimetten beşte birini vermenizdir!'** buyurdu.

Resûlullah (s.a.v), onlara, (sıra yapmada kullandıkları şu kapları kullanmalarını) yasakladı: **Dubbâ** (=su kabağından yapılmış testiler), **Hantem** (=topraktan yapılmış küp), **Müzeffet** (=içi ziftle ya da katranla cilalanmış kap), **Nakîr** (=hurma kökünden ayrılan çanak).

(Hadîsin ravisi Şu'be: 'Galiba **Mukayyer** (=ziftlenmiş küp)'den de' dedi.

Daha sonra Resûlullah (s.a.v): **'Bunları iyi anlayın ve geride kalanlarınıza haber verin'** buyurdu."¹⁹

11. Abdullah b. Abbâs (r.a.) dedi ki:

"Peygamber (s.a.v), Muâz b. Cebel (r.a.)'ı Yemen'e (vali ve zekat memuru olarak) göndermişti. (Göndereceği zaman ona):

- **'Onları Allah'tan başka ilâh olmadığına, benim de Allah'ın Resûlü olduğuma şahadet etmeye çağır. Eğer bunu kabul ederlerse, onlara, Allah'ın gece ve gündüzde her gün beş vakit namazı farz kıldığını bildir. Eğer bunu da kabul ederlerse zenginlerinden alınıp fakirlerine verilmek üzere onlara malları konusunda Allah'ın zekâtı farz kıldığını bildir!'** buyurdu."²⁰

12. Abdullah b. Abbâs (r.a.) dedi ki:

"Peygamber (s.a.v), Muâz b. Cebel (r.a.)'ı Yemen'e (vali ve zekat memuru olarak) gönderdi(ği zaman ona):

- **'Mazlûmun bedduasından kork. Çünkü mazlûmun duası ile Allah arasında bir perde yoktur!'** buyurdu."²¹

19 Buhârî, İmân 40, İlm 25, Mevakitu's-Salât 2, Zekat 1, Farzu'l-Humus 2, Menakıb 5, Meğâzi 69, Edeb 98, Ahbâru'l-Ahâd 5, Tevhid 56; Müslim, İmân 23-25 (17)

20 Buhârî, Zekat 1, 41, Tevhid 1; Müslim, İmân 31 (19)

21 Buhârî, Zekât 63, Mezalim 9, Meğâzi 60, Tevhid 1; Müslim, İmân 29 (19)

6. ALLAH'TAN BAŞKA İLAH OLMADIĞINA VE HAZRETİ MUHAMMED'İN ALLAH'IN RESÛLÜ OLDUĞUNA ŞAHİTLİK EDİNCEYE KADAR İNSANLARLA ÇARPIŞMA EMRİ

13. Ebû Hureyre (r.a.) dedi ki:

“Peygamber (s.a.v) vefat ettiğinde Ebû Bekir (r.a.) halife olup Arapların bir kısmı dinden döndüklerinde (onlara karşı orduyu göndermeye karar verdiği) Ömer (r.a.), Ebû Bekir (r.a.)’a: ‘Sen bu insanlarla nasıl savaşa kalkarsın? Halbuki Resûlullah (s.a.v):

- ‘İnsanlarla, Allah’tan başka ilâh olmadığını söyleyene kadar savaşmakla emrolundum. Ama kim bu sözü söylerse benden canını ve malını korumuş olur, ancak İslâm’ın koyduğu haklar hariçtir. Diğer (görülmeyen) konularda hesabı ise Allah’a aittir’ buyurmuştur’ dediğinde, Ebû Bekir (r.a.):

- ‘Namaz ile zekâtın arasını ayıran her kim olursa Allah’a yemin ederim ki, kesinlikle (onlarla) savaşırım. Çünkü zekât, malın hakkıdır (yani İslâm’ın koyduğu haklardandır.) Dolayısıyla Allah’a yemin ederim ki, Resûlullah (s.a.v)’e vermekte oldukları bir oğlak da olsa bunu bana vermezlerse kesinlikle bu sebepten dolayı onlarla savaşırım!’ dedi. Bunun üzerine Ömer (r.a.):

- ‘Allah’a yemin ederim ki, (Ebû Bekr’in zekat vermek istemeyenlerle savaş konusundaki bu kararlı tutumu;) Allah’ın, Ebû Bekr (r.a.)’ın göğsünü açmasından başka bir şey değildir. Ben de bunun gerçek doğru olduğunu anladım!’ dedi.”²²

14. Ebû Hureyre (r.a.) dediğine göre Resûlullah (s.a.v) şöyle buyurmaktadır:

“İnsanlarla, Allah’tan başka hiçbir ilâh olmadığını söyleyene kadar savaşmakla emrolundum. Ama kim Allah’tan başka ilâh olmadığını söylerse benden canını ve malını korumuş olur, ancak İslâm’ın koyduğu haklar hariçtir. Diğer (görülmeyen) konularda hesabı ise Allah’a aittir.”²³

15. Abdullah b. Ömer (r.a.) dediğine göre Resûlullah (s.a.v) şöyle buyurmaktadır:

“İnsanlar; Allah’tan başka hiçbir ilah olmadığına ve Muhammed’in, Allah’ın Resûlü olduğuna şahitlik edinceye, namazı dosdoğru kılınca ve zekatı verinceye kadar (onlarla) savaşmakla emrolundum. Onlar, bu işleri yapınca İslâm hakkı (olan had cezaları) hariç kanlarını ve mallarını bana karşı emniyet altına almış olurlar. (Gizli hallerinden dolayı) hesap(lar)ı ise Allah’a aittir.”²⁴

22 Buhârî, Zekat 1, 40, Cihad 102, Edeb 10, İstîtâbetu’l-Murteddin 3, İtisam 2; Müslim, İman 32 (20)

23 Buhârî, Cihad 102; Müslim, İman 32 (20)

24 Buhârî, İman 17; Müslim, İman 36 (22)

7. İMANIN BAŞLANGICININ, “LÂ İLÂHE İLLALLÂH” SÖZÜ OLMASI

16. Saîd ibnu'l-Müseyyeb (rh.a) yoluyla babası **Müseyyeb b. Hazn** (r.a.) dedi ki:

“Ebû Tâlib vefat edeceği zaman Resûlullah (s.a.v) onun yanına geldi. Onun yanında Ebû Cehil b. Hişâm ile Abdullah b. Ebi Ümeyye ibnu'l-Muğîre'yi buldu. Resûlullah (s.a.v), Ebû Tâlib'e:

- ‘**Ey Amcacığım! “Lâ ilâhe illallâh” sözünü söyle ki, ben bu sözle Allah katında sana şahitlik yapayım**’ buyurdu. Ebû Cehil ile Abdullah b. Ebi Ümeyye:

- ‘**Ey Ebû Tâlib! Abdulmuttalib’in dininden yüz mü çeviriyorsun?**’ dediler.

Resûlullah (s.a.v) sürekli Ebû Tâlib'e İslâm'a girmesini teklif ettiyse de diğerleri de sözlerini tekrarladılar. Sonunda Ebû Tâlib'in onlara söylediği son söz: ‘O (yani ben), Abdulmuttalib’in dini üzeredir’ oldu, “La ilahe illallah” demeyi kabul etmedi. Bunun üzerine Resûlullah (s.a.v):

- ‘Allah’a yemin ederim ki, **yasaklanmadığım sürece ben sana bağışlama dileyeceğim**’ buyurdu.

Bunun ardından Allah: “**Kendilerine cehennemlikler oldukları açıklandıktan sonra yakın akrabaları bile olsa artık müşrikler için bağışlama dilemek, ne Peygamber’e ve ne de iman edenlere uygun düşmez**” (et-Tevbe, 9/113) âyetini indirdi.”²⁵

8. KİM, İÇERİSİNDE ŞÜPHE OLMAKSIZIN İMANLI BİR ŞEKİLDE ALLAH’A KAVUŞURSA CENNETE GİRER VE CEHENNEME HARAM KILINIR

17. Ubâde ibnu’s-Sâmit (r.a.) dediğine göre Peygamber (s.a.v) şöyle buyurmaktadır:

“**Kim, kendisinin ortağı olmayan tek olan Allah’tan başka ilâhın olmadığına, Muhammed’in O’nun kulu ve Resûlü olduğuna; İsa’nın, Allah’ın kulu ve O’nun Resûlü olduğuna ve Meryem’e Kendisinden gönderdiği bir ruhu olduğuna, cennetin gerçek olduğuna, cehennemin gerçek olduğuna şahitlik ederse, Allah o kimseyi yaptığı ameline göre cennete koyar.**”²⁶

18. Muâz b. Cebel (r.a.) dedi ki:

“Ben, (bir sefer sırasında) Peygamber (s.a.v)’in bindiği bineğin arka tarafına binmiştim. Peygamber (s.a.v) ile benim aramda, semerin arka tahtasından başka hiçbir şey yoktu. İşte bu sırada Resûlullah (s.a.v):

25 Buhârî, Cenaiz 81, Menakıbu'l-Ensar 40, Tefsiru Süre-i Tevbe 16, Eyman 19; Müslim, İman 39 (24)

26 Buhârî, Enbiyâ' 47; Müslim, İman 46 (28)

- **‘Ey Muâz b. Cebel!’** buyurdu. Ben de:

- ‘Emret, ey Allah’ın Resûlü! Emrine hazırım!’ dedim.

Sonra Resûlullah (s.a.v) bir müddet yürüdü. Sonra yine Resûlullah (s.a.v):

- **‘Ey Muâz!’** buyurdu. Ben de:

- ‘Emret, ey Allah’ın Resûlü! Emrine hazırım!’ dedim.

Sonra Resûlullah (s.a.v) bir müddet daha yürüdü. Sonra yine Resûlullah (s.a.v):

- **‘Ey Muâz!’** buyurdu. Ben yine:

- ‘Emret, ey Allah’ın Resûlü! Emrine hazırım!’ dedim. Resûlullah (s.a.v):

- **‘Allah’ın kulları üzerindeki hakkının ne olduğunu biliyor musun?’** diye sordu. Ben:

- ‘Allah ve Resûlü daha iyi bilir!’ dedim. Resûlullah (s.a.v):

- **‘Allah’ın kulları üzerinde sâbit olan hakkı, kulların Allah’a kulluk etmeleri ve O’na hiçbir şeyi ortak kılmamalarıdır!’** buyurdu.

Sonra Resûlullah (s.a.v) bir müddet daha yürüdü. Sonra yine Resûlullah (s.a.v):

- **‘Ey Muâz b. Cebel!’** buyurdu. Ben de:

- ‘Emret, ey Allah’ın Resûlü! Emrine hazırım!’ dedim. Resûlullah (s.a.v):

- **‘Bunu yaptıkları zaman kulların Allah üzerinde sâbit olan haklarının ne olduğunu biliyor musun?’** buyurdu. Ben:

- ‘Allah ve Resûlü daha iyi bilir!’ dedim. Resûlullah (s.a.v):

- **‘Bunu yaptıkları zaman kulların Allah üzerinde sâbit olan hakları; Allah’ın onlara azâb etmemesidir!’** buyurdu.²⁷

19. Muâz b. Cebel (r.a.) dedi ki:

“Ben, (bir gün) Peygamber (s.a.v)’in terkinde **“Ufeyr”** adında bir merkebin üzerinde idim. Derken Peygamber (s.a.v), bana :

- **‘Ey Muâz! Allah’ın kulları üzerindeki hakkı ile kulların Allah üzerindeki hakkının ne olduğunu biliyor musun?’** buyurdu. Ben de:

- ‘Allah ve Resûlü daha iyi bilir’ dedim. Peygamber (s.a.v):

- **‘Doğrusu Allah’ın kulları üzerindeki hakkı, O’na hiçbir şeyi ortak koşmayarak kulluk etmeleridir. Kulların Allah üzerindeki hakları ise kendisine hiçbir şeyi ortak koşmayanlara azap etmemesidir!’** buyurdu. Ben de:

- **‘Ey Allah’ın Resûlü! Bunu insanlara müjdelemeyim mi?’** dedim. Peygamber (s.a.v) de:

- **‘Hayır, müjdeleme. Sonra (buna) güvenip kalırlar (da hiçbir iyi amel işlemezler)!’** buyurdu.²⁸

20. Enes b. Mâlik (r.a.) dedi ki:

“Peygamber (s.a.v), terkinde Muâz da olduğu halde devenin üzerinde bulunuyordu. Peygamber (s.a.v):

27 Buhârî, Cihâd 46, Libas 101, İsti’zan 30, Rikak 37, Tevhid 1; Müslim, İman 48 (30)

28 Buhârî, Cihâd 46, Libas 101, İsti’zan 30, Rikak 37, Tevhid 1; Müslim, İman 49 (30)

- ‘Ey Muâz b. Cebel!’ buyurdu. O da:
 - ‘Emret, ey Allah’ın Resûlü! Emrine hazırım!’ dedi. Peygamber (s.a.v):
 - ‘Ey Muâz!’ buyurdu. Muâz da üç defa:
 - ‘Emret, ey Allah’ın Resûlü! Emrine hazırım!’ dedi. Peygamber (s.a.v):
 - **‘Kalbinden tasdik ederek Allah ‘tan başka hiçbir ilah olmadığına ve Muhammed’in Allah’ın Resûlü olduğuna şahitlik edip de Allah’ın cehennemi kendisine haram kılmadığı hiçbir kimse yoktur’** buyurdu. Muâz:
 - ‘Ey Allah’ın Resûlü! Bunu halka bildirsem de sevinseler?’ dedi. Peygamber (s.a.v):
 - **‘(Haber verdiğin takdirde) buna güvenip kalırlar!’** buyurdu.
- Muâz (r.a.) bu bilgiyi tebliğ görevini yapmama günahından dolayı öleceği sırada bildirmiştir.”²⁹

9. İMANIN ŞUBELERİ/BÖLÜMLERİ

21. Ebû Hureyre (r.a.)’ın dediğine göre Peygamber (s.a.v) şöyle buyurmaktadır:

“İman, altmış küsur bölümdür. Haya da, imandan bir bölümdür.”³⁰

22. Abdullah b. Ömer (r.a.) dedi ki:

“Resûlullah (s.a.v), (günün birinde) Ensar’dan bir kimsenin yanından geçiyordu. Ensarlı kimse, haya konusunda (din) kardeşine (bazı) öğütler veriyordu. Bunun üzerine Resûlullah (s.a.v), (Ensarlı kimseye):

5.‘Onu kendi haline bırak. Çünkü **haya, imandandır!’** buyurdu.”³¹

23. İmrân b. Husayn (r.a.) dediğine Peygamber (s.a.v) şöyle buyurmaktadır: **“Haya, ancak iyilik getirir.”**³²

10. İSLÂM’IN NİCEL ÜSTÜNLÜĞÜ VE İSLÂM’IN HANGİ DAVRANIŞ MODELİNİN DAHA FAZİLETLİ OLDUĞU

24. Ebû Mûsa el-Eş’arî (r.a.) dedi ki:

“Sahabîler, Resûlullah (s.a.v)’e:

- ‘Ey Allah’ın Resûlü! **İslâm’ın hangi (davranış modeli) daha üstündür?’** diye sordular. Resûlullah (s.a.v) de:

- **‘Müslümanların, elinden ve dilinden güvende olduğu kimse-dir!’** buyurdu.”³³

29 Buhârî, İlm 49, Gusl 22, Enbiya 1, Edeb 68, 79; Müslim, İman 53 (32)

30 Buhârî, İmân 3; Müslim, İman 57 (35)

31 Buhârî, İman 16, Edeb 77; Müslim, İman 59 (36)

32 Buhârî, Edeb 77; Müslim, İman 60 (37)

33 Buhârî, İman 5; Müslim, İman 66 (42)

25. Abdullah b. Amr (r.a.) dedi ki:

“Bir adam, Resûlullah (s.a.v)’e:

- ‘**Hangi İslâm (davranışı) daha hayırlıdır?**’ diye sordu. Resûlullah (s.a.v) de:

- ‘**Yemek yedirmen, tanıdığına ve tanımadığına selâm vermindir.**

(İşte bu, İslâmî bir davranıştır.)!’ diye cevap verdi.”³⁴

11. İMANIN TADINI ALABİLMEK İÇİN SIFAT EDİNİLMESİ GEREKEN HASLETLER

26. Enes b. Mâlik (r.a.) dediğine göre Peygamber (s.a.v) şöyle buyurmaktadır:
“**Üç haslet vardır. Bu üç haslet kimde bulunursa, imanın tadını duyar:**

1. Kendisine, Allah ve Resûlünün, başkalarından daha sevimli olması,

2. Bir kimseyi, sadece Allah için sevmesi,

3. Allah’ın, bir kulu (imansızlıktan) kurtarıp (ona İslâm’ı nasib et)tikten sonra o kimsenin tekrar küfre dönmekten, ateşe atılmaktan hoşlanmadığı gibi hoşlanmaması.”³⁵

12. RESÛLULLAH (s.a.v)’İ; AİLEDEN, ÇOCUKTAN, BABADAN VE BÜTÜN İNSANLARDAN DAHA ÇOK SEVMEK

27. Enes b. Mâlik (r.a.) dediğine göre Peygamber (s.a.v) şöyle buyurmaktadır:

“**Sizden birisi, ben, kendisine ailesinden, malından ve bütün insanlardan daha sevgili olmadıkça (kâmil anlamda) iman etmiş olmaz.”**³⁶

13. KİŞİNİN KENDİSİ İÇİN İSTEDİĞİNİ DİN KARDEŞİ İÇİN DE İSTEMESİNİN, İMANIN HASLETLERİNDEN OLMASI

28. Enes b. Mâlik (r.a.) dediğine göre Peygamber (s.a.v) şöyle buyurmaktadır:

“**Sizden birisi, kendisi için istediğini (din) kardeşi ya da komşusu için de istemedikçe (kâmil anlamda) iman etmiş olmaz.”**³⁷

14. KOMŞUYA VE MİSAFİRE İKRAM ETMEYİ TEŞVİK ETMEK, HAYR SÖZ KONUSU DEĞİLSE SUSMAK

29. Ebû Hureyre (r.a.) dediğine göre Resûlullah (s.a.v) şöyle buyurmaktadır:

“**Allah’a ve ahiret gününe iman eden kimse, komşusunu rahatsız etmesin. Allah’a ve ahiret gününe iman eden kimse, misafirine**

34 Buhârî, İman 6, 20, İsti’zan 9; Müslim, İman 63 (39)

35 Buhârî, İman 9, 14, Edeb 42, İkrâh 1; Müslim, İman 67 (43)

36 Buhârî, İman 8; Müslim, İman 70 (44)

37 Buhârî, İman 10; Müslim, İman 71 (45)

ikram etsin. Allah'a ve ahiret gününe iman eden kimse, ya hayırlı söz söylesin ya da sussun."³⁸

30. Ebû Şureyh el-Adevî (r.a.) dedi ki:

"Peygamber (s.a.v), (bu hadîsi) söylerken (sesini) iki kulağım işitti ve (yüzünü de) iki gözüm gördü. Peygamber (s.a.v):

- **'Allah'a ve ahiret gününe iman eden kimse, komşusuna ikram etsin. Allah'a ve ahiret gününe iman eden kimse, misafirine câizesini/hediyesini ikram etsin!'** buyurdu. Bir sahabî:

- **'Ey Allah'ın Resûlü! Misafirin câizesi/hediyesi nedir?'** diye sordu. Peygamber (s.a.v):

- **'Misafirin câizesi/hediyesi, bir gün ve bir gecedir. Misafirlik ise üç gündür. Üç gündün sonra yapılan ikram ise o kimseye bir sada-kadır. Allah'a ve ahiret gününe iman eden kimse ise ya hayır söyle-sin ya da sussun!'** buyurdu."³⁹

15. MÜMİNLERİN İMAN YÖNÜNDEN BİRBİRLERİNDEN NİCEL ÜSTÜNLÜKLERİ VE YEMENLİLERİN İMAN KONUSUNDAKİ NİTEL ÜSTÜNLÜKLERİ

31. Ukbe b. Amr Ebû Mes'ud (r.a.) dedi ki:

"Resûlullah (s.a.v) eliyle **Yemen** tarafını gösterip:

- **'İman şurada Yemen'dedir. Dikkat edin ki! Sertlik ve katı kalp-lilik; develerin kuyrukları dibinde haykırıp bağırınlarda, şeytanın iki boynuzunun/topluluğunun doğduğu yerde ve Rebîa ve Mudarr kabilelerindedir!'** buyurdu."⁴⁰

32. Ebû Hureyre (r.a.) dediğine göre Peygamber (s.a.v) şöyle buyurmaktadır:

"Size Yemenliler gelmiştir. Onlar; çok ince yürekli ve çok yumu-şak kalplidirler. İman, Fıkıh/ince kavrayış, Yemenlidir. Hikmet de, Yemenlidir."⁴¹

33. Ebû Hureyre (r.a.) dediğine göre Resûlullah (s.a.v) şöyle buyurmaktadır:

"Küfrün başı, doğu tarafındadır. Kibir ve kendini beğenme, at ile deveyle uğraşanlardadır. Haykırıp bağırma, bedevilerdedir. Vakar ise davarla uğraşanlardadır."⁴²

34. Ebû Hureyre (r.a.) dedi ki:

"Ben, Resûlullah (s.a.v)'in şöyle buyurduğunu işittim:

38 Buhârî, Edeb 31, Nikah 80, Rikak 23; Müslim, İman 74 (47)

39 Buhârî, Rikâk 23, Edeb 31, 85; Müslim, İman 77 (48), Lukata 14 (48)

40 Buhârî, Bed'u'l-Halk 15, Menakıb 1, Meğazi 74, Talak 25; Müslim, İman 81 (51)

41 Buhârî, Meğâzi 74; Müslim, İman 84 (52)

42 Buhârî, Bed'u'l-Halk 15; Müslim, İman 85 (52)

Kibir ve kendini beğenme, bedevilerin bağırıp çağırmasındadır. Vakar ise davarla uğraşanlardadır. İman, Yemenlidir. Hikmet de, Yemenlidir.”⁴³

16. DİN NASİHATTİR

35. Cerîr b. Abdullah (r.a.) dedi ki:

“Ben, Peygamber (s.a.v.)e; sözünü dinleyip itaat etmek üzere biat ettim. O da, bana; **‘gücün yettiğinde her Müslümana nasihat etmek üzere!’** diye telkinde bulundu.”⁴⁴

17. GÜNAHLAR SEBEBİYLE İMANIN KEMAL YÖNÜNDEN EKSİLMESİ VE GÜNAHA DALAN KİMSEYE –KEMALİNİN YOKLUĞU MANÂSIIYLA- İMANSIZ DENİLMESİ

36. Ebû Hureyre (r.a.) dediğine göre Resûlullah (s.a.v) şöyle buyurmaktadır:

“Zina eden kimse, zina ederken mümin olarak zina etmez. (İçki için kimse de,) içkiyi içerken mümin olarak içmez. Hırsız, çalarken mümin olarak çalmaz.”

Konu ile ilgili Ebû Hureyre (r.a.)’tan gelen bir rivâyette ise şu ifade yer almaktadır: **“..... İnsanların gözleri önünde yağmacılık eden yüksek mevki sahibi/zalim kimse, yağmalarken mümin olarak yağmalamaz.”⁴⁵**

18. MÜNAFİĞİN ÖZELLİKLERİ

37. Abdullâh b. Amr ibnu’l-Âs (r.a.)’ın dediğine göre Peygamber (s.a.v) şöyle buyurmaktadır:

“(Şu) dört özellik kimde bulunursa o kimse hâlis münafık olur. Bir kimsede bu özelliklerden birisi bulunursa onu bırakıncaya kadar kendisinde münafıklıktan bir haslete sahip olmuş olur:

- 1. Kendisine bir şey emanet edildiğinde hıyanet eder,**
- 2. Konuştuğunda yalan söyler,**
- 3. Anlaşma yaptığında sözünü yerine getirmez,**
- 4. Düşmanlık (ve kavga) ettiğinde aşırı gider.”⁴⁶**

38. Ebû Hureyre (r.a.)’ın dediğine göre Peygamber (s.a.v) şöyle buyurmaktadır:

43 Buhârî, Menakıb 1; Müslim, İman 87-88 (52)

44 Buhârî, İman 3, 42, Gusl 2, Mevakitu’s-Salât 3, Zekat 2, Büyü’ 67, Şurut 1, Ahkam 42; Müslim, İman 97 (56)

45 Buhârî, Mezalim 30, Eşribe 1; Müslim, İman 100 (57)

46 Buhârî, İman 24, Mezalim 17, Cizye 17; Müslim, İman 106 (58)

“Münafığın alâmeti üçtür:

- 1. Konuştuğunda yalan söyler,**
- 2. Söz verdiğinde sözünde durmaz,**
- 3. Kendisine güvenildiğinde ihanet eder.”⁴⁷**

19. MÜSLÜMAN KARDEŞİNE: “EY KÂFİR” DİYEN KİMSENİN İMANININ DURUMU

39. Abdullah b. Ömer (r.a.)’ın dediğine göre Resûlullah (s.a.v) şöyle buyurmaktadır:

“(Sizden) herhangi bir kimse, (din) kardeşine: ‘Ey Kâfir’ derse, bu tekfir sebebiyle ikisinden biri kâfir olur. Eğer o kimse, söylediği gibiyse (o kâfir olur). Fakat (o kimse dediği gibi kâfir değilse işte o zaman söylemiş olduğu) söz kendisine geri döner.”⁴⁸

20. BİLE BİLE BABASINI İNKÂR EDEN KİMSENİN İMANININ DURUMU

40. Ebû Zerr (r.a.), Peygamber (s.a.v)’in şöyle buyurduğunu işitmiştir:

“Babası olmadığını bildiği halde bir başkasının (babası olduğunu) iddia eden herhangi bir kimse, (babasına karşı) nankörlük etmiş olur. Kim kendisini aralarında nesep bağı olmayan bir kavme ait olduğunu iddia ederse cehennemdeki yerine hazırlansın.”⁴⁹

41. Ebû Hureyre (r.a.)’ın dediğine göre Peygamber (s.a.v) şöyle buyurmaktadır:

“(Başka birisini baba kabul etmek sûretiyle asıl) babalarınızdan yüz çevir(ip de vazgeç)meyiniz. Kim (başka birisini baba kabul etmek sûretiyle asıl) babasından yüz çeviri(p de vazgeç)irse işte bu (davranış), nankörlüktür.”⁵⁰

42. Sa’d b. Ebi Vakkâs (r.a.) dedi ki:

“Ben, Peygamber (s.a.v)’in:

- ‘Kim babası olmadığını bile bile babasından başkasını kendi babası olduğunu iddia ederse cennet o kimseye haram olur!’ diye buyurduğunu işittim.

Derken Sa’d b. Ebi Vakkâs (r.a.) bu hadîsi (bir gün) Ebû Bekre (r.a.)’a zikretti. O da:

- ‘Bu hadîsi Resûlullah (s.a.v)’den iki kulağım işitti ve kalbim ezberledi!’ dedi.”⁵¹

47 Buhârî, İman 24, Şehadet 28, Vesaya 8, Edeb 69; Müslim, İman 107 (59)

48 Buhârî, Edeb 73, Feraiz 29; Müslim, İman 111 (60)

49 Buhârî, Menâkıb 5; Müslim, İman 112 (61)

50 Buhârî, Ferâiz 29; Müslim, İman 113 (62)

51 Buhârî, Ferâiz 29, Meğazi 56; Müslim, İman 114 (63)

21. MÜSLÜMANA SÖVMENİN FÂSIKLİK OLMASI VE ONUNLA ÇARPIŞMASININ İSE KÜFÜR/NANKÖRLÜK OLMASI

43. Abdullah b. Mes'ud (r.a.)'ın dediğine göre Resûlullah (s.a.v) şöyle buyurmaktadır:

“Müslümana (kötü sözler anlamında) sövmek fâsıklıktır, onunla savaşmak ise küfürdür/nankörlüktür.”⁵²

22. “BENDEN SONRA, BİRBİRİNİZİN BOYNUNU VURAN KÂFİRLER(İN HALİN)E DÖNMEYİNİZ”

44. Cerîr b. Abdullah (r.a.) dedi ki:

“Peygamber (s.a.v), Veda Haccı'nda, Cerîr b. Abdullah (r.a.)'a:

- **‘İnsanları sustur da dinlesinler!’** buyurdu. Bunun üzerine Peygamber (s.a.v):

- **‘Benden sonra, birbirinizin boynunu vuran kâfirler(in halin)e dönmeyiniz!’** buyurdu.⁵³

45. Abdullah b. Ömer (r.a.)'in dediğine göre Peygamber (s.a.v) şöyle buyurmaktadır:

“Benden sonra birbirinizin boyunlarını vurarak kâfirlere dönmeyiniz.”⁵⁴

23. “YILDIZIN DOĞUP BATMASIYLA YAĞMURA KAVUŞTUK” DİYEN KİMSENİN KÜFRÜ

46. Zeyd b. Hâlid el-Cühenî (r.a.) dedi ki:

“Resûlullah (s.a.v), Hudeybiye'de geceleyin yağın yağmurun arkasından bize sabah namazını kıldırdı. Namazı bitirince cemaate dönüp:

- **‘Rabbinizin ne buyurduğunu biliyor musunuz?’** buyurdu. Sahabîler:

- **‘Allah ve Resûlü daha iyi bilir’** dediler. Bunun üzerine Resûlullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

- **‘Allah: ‘Kullarımdan kimi mümin ve kimi de kâfir olarak sabaha çıktı. Kim: ‘Allah’ın lütuf ve merhameti sayesinde bize yağmur yağdırıldı’ dediyse o bana inanmış, yıldızları inkâr etmiştir. Kim de: ‘Filan filanca yıldızın yörünge hareketi sayesinde (bize yağmur yağdırıldı)’ dediyse o da beni inkâr etmiş, yıldızlara inanmıştır!’** buyurdu.⁵⁵

52 Buhârî, İman 36, Edeb 44, Fiten 8; Müslim, İman 116 (64)

53 Buhârî, İlm 43, Meğâzi 77, Diyât 2, Fiten 8; Müslim, İman 118 (65)

54 Buhârî, Fiten 8, Edeb 95, Diyât 2; Müslim, İman 120 (66)

55 Buhârî, Ezan 156, İstiska 28, Meğazi 35, Tevhid 35; Müslim, İman 125 (71)

24. ENSÂR'I SEVMENİN İMANDAN OLMASI

47. Enes b. Mâlik (r.a.)'in dediğine göre Peygamber (s.a.v) şöyle buyurmaktadır:

“(Kâmil anlamda) imanın alâmeti, Ensâr’ı sevmektir. Münafıklığın alameti ise Ensar’a buğzetmektir.”⁵⁶

48. Berâ’ b. Âzib (r.a.) dediğine göre Peygamber (s.a.v) şöyle buyurmaktadır:

“Ensar’ı ancak mümin kimse sever. Münafık kimse de onlara ancak buğzeder. Buna göre onları kim severse Allah da onu sever. Kim de onlara buğzederse Allah da ona buğzeder.”⁵⁷

25. TÂATLARIN NOKSANLIĞI SEBEBİLE İMANIN AZALMASI

49. Ebû Saîd el-Hudrî (r.a.) dedi ki:

“Resûlullah (s.a.v) Kurban veya Ramazan bayramında namazgâha çıkmıştı. Bu sırada kadınlara da uğrayıp (onlara):

- ‘**Ey kadınlar topluluğu! Sadaka veriniz. Çünkü sizin, cehennemliklerin en çoğu olduğunuz bana gösterildi**’ buyurdu. Onlar:

- ‘**Ey Allah’ın Resûlü! Niçin öyle?**’ dediler. Resûlullah (s.a.v):

- ‘**Laneti çokça yapar ve kocaya nankörlük edersiniz. İhtiyatlı ve tam akıllı bir adamın aklını; sizin kadar dini ve akli eksik hiçbir kimşenin çelebileceğini görmedim**’ buyurdu. Onlar:

- ‘**Ey Allah’ın Resûlü! Dinimizin ve aklımızın eksikliği nedir?**’ dediler. Resûlullah (s.a.v):

- ‘**Kadının şahitliği, erkeğin şahitliğinin yarısı değil mi?**’ buyurdu. Onlar da:

- ‘**Evet**’ dediler. Resûlullah (s.a.v):

- ‘**İşte kadının aklının eksik olması, budur. Kadın âdet gördüğünde namaz kılamaz ve oruç tutamaz değil mi?**’ buyurdu. Onlar:

- ‘**Evet**’ dediler. Resûlullah (s.a.v):

- ‘**İşte bu da, dininin eksik olmasıdır**’ buyurdu.”⁵⁸

26. YÜCE ALLAH’A İMAN ETMENİN, AMELLERİN EN FAZİLETLİSİ OLMASI

50. Ebû Hureyre (r.a.) dedi ki:

“Resûlullah (s.a.v)’e:

- ‘**Hangi amel (İslâmî açıdan) daha üstündür?**’ diye soruldu. Resûlullah (s.a.v) de:

56 Buhârî, İman 2, Menakıbu’l-Ensar 4; Müslim, İman 128 (74)

57 Buhârî, Menakıbu’l-Ensar 4; Müslim, İman 129 (75)

58 Buhârî, Hayz 6, Zekat 47; Müslim, İman (80)

- **‘Allah’a ve Resûlüne iman!’** diye cevap verdi. Yine Resûlullah (s.a.v)’e:
- **‘Sonra hangisi?’** diye soruldu. Resûlullah (s.a.v):
- **‘Allah yolunda yapılan cihad!’** buyurdu. Yine Resûlullah (s.a.v)’e:
- **‘Sonra hangisi?’** diye soruldu. Resûlullah (s.a.v):
- **‘(Günah karışmamış) kabul olunmuş hac!’** buyurdu.⁵⁹

51. Ebû Zerr (r.a.) dedi ki:

“Ben, Peygamber (s.a.v)’e:

- **‘Ey Allah’ın Resûlü! Amellerin en faziletlisi hangisidir?’** diye sordum. O da:

- **‘Allah’a iman etmek ve O’nun yolunda cihâd etmektir!’** buyurdu.

Ben tekrar:

- **‘Hangi köleyi hürriyete kavuşturmak daha faziletlidir?’** diye sordum. Peygamber (s.a.v):

- **‘Fiatı en yüksek ve sahibinin yanında en değerli olan (köleyi hürriyete kavuşturmak)!’** buyurdu. Ben:

- ‘Eğer bunu yapamaz isem (o zaman hangi faziletli ameli yapayım)?’ dedim.

Peygamber (s.a.v):

- **‘San’atkâra yardım edersin veya elinden iş gelmeyen beceriksiz kimsenin işini yapıverirsin’** buyurdu. Ben:

- ‘Eğer bunu da yapamazsam (o zaman hangi faziletli işi yapayım)?’ dedim.

Peygamber (s.a.v):

- **‘İnsanları kötülü(ğün)den serbest bırakırsın. Şüphesiz bu da, nefsin için verdiğin bir sadakadır!’** buyurdu.⁶⁰

52. Abdullah b. Mes’ud (r.a.) dedi ki:

“Peygamber (s.a.v)’e:

- ‘Hangi amel, Allah’a daha sevimidir?’ diye sordum. Peygamber (s.a.v):

- **‘Vaktinde kılınan namazdır!’** buyurdu. Ben:

‘Sonra hangisidir?’ diye sordum. Peygamber (s.a.v):

- **‘Sonra da anne ve babaya iyi davranmaktır!’** buyurdu. Ben:

- ‘Sonra hangisidir?’ diye sordum. Peygamber (s.a.v):

- **‘Allah yolunda cihaddır!’** buyurdu.

Abdullah b. Mes’ud (r.a.) devamla der ki: ‘Bunları bana Resûlullah (s.a.v) bildirdi. Eğer artırımını isteseydim bana artıracaktı.’⁶¹

27. ŞİRKİN GÜNAHLARIN EN ÇİRKİNİ VE ONDAN SONRAKİ GÜNAHLARIN EN BÜYÜĞÜ OLMASI

53. Abdullah b. Mes’ud (r.a.) dedi ki:

“Peygamber (s.a.v)’e:

59 Buhârî, İman 18, Hac 4; Müslim, İman 135 (83)

60 Buhârî, Itk 2; Müslim, İman 136 (84)

61 Buhârî, Mevakitü’s-Salât 5, Cihad 1, Edeb 1, Tevhid 48; Müslim, İman 137 (85)

- ‘Allah katında hangi günah daha büyüktür?’ diye sordum. Peygamber (s.a.v) de:

- ‘**Seni yarattığı halde Allah’a eş koşmandır!**’ buyurdu. Ben:

- ‘**Doğrusu bu gerçekten çok büyük bir günahdır!**’ dedim. Tekrar ben:

- ‘**Sonra hangi (günah daha büyük)tür?**’ diye sordum. Peygamber (s.a.v):

- ‘**Seninle beraber yemek yemesinden endişelenerek çocuğunu öldürmendir**’ buyurdu. Ben: ‘**Sonra hangi (günah daha büyük)tür?**’ dedim. Peygamber (s.a.v):

- ‘**Komşunun hanımıyla zina etmendir!**’ buyurdu.”⁶²

28. BÜYÜK GÜNAHLAR VE BÜYÜK GÜNAHLARIN EN BÜYÜĞÜ

54. Ebû Bekre (r.a.) dedi ki:

“(Bir gün) Peygamber (s.a.v) üç kere:

- ‘**Haberiniz ola ki, size büyük günahların en büyüğünü bildireyim mi?**’ buyurdu. Sahabîler:

- ‘**Evet, (bildir), ey Allah’ın Resûlü!**’ dediler. Bunun üzerine Peygamber (s.a.v):

- ‘**Allah’a ortak koşmak, anne ve babaya itaatsizlik etmek!**’ buyurdu.

Derken Peygamber (s.a.v) dayanmakta iken oturdu. Sonra da:

6. ‘Haberiniz ola ki, (bir de) yalan söylemektir!’ buyurdu.

(Hadîsin ravisi) der ki: Resûlullah (s.a.v) bu (son) sözü tekrar etmekte o kadar devam etti ki, nihayet biz: ‘Keşke Resûlullah (s.a.v) artık konuşmayıp sussa!’ dedik.”⁶³

55. Enes b. Mâlik (r.a.) dedi ki:

“Resûlullah (s.a.v)’e:

- ‘**Büyük günahlar(ın neler olduğu?)**’ soruldu. O da:

- ‘**1. Allah’a şirk koşmak, 2. Anne ve babaya karşı gelmek, 3. Bir insanı (kasten) öldürmek, 4. Yalan şahitliği yapmaktır!**’ diye cevap verdi.”⁶⁴

56. Ebû Hureyre (r.a.) dedi ki:

“Peygamber (s.a.v):

- ‘**Helak edici yedi şeyden kaçınınız!**’ buyurdu. Sahabîler:

- ‘**Ey Allah’ın Resûlü! Onlar nelerdir?**’ diye sordular. Bunun üzerine Peygamber (s.a.v):

- ‘**1. Allah’a şirk koşmak, 2. Sihir yapmak, 3. Allah’ın haram kıldığı bir canı haksız yere öldürmek, 4. Fâiz yemek, 5. Yetim malı yemek,**

62 Buhârî, Tefsîru Sûre-i Bakara 3, Tefsîru Sûre-i Furkan 2, Edeb 20, Hudud 20, Diyât 1, Tevhid 41, 46; Müslim, İman 141 (86)

63 Buhârî, Şehâdât 10, Edeb 6, İstîzân 35, İstıtabetu’l-Mürteddin 1; Müslim, İman 143 (87)

64 Buhârî, Diyât 2, Şehâdât 10, Edeb 6; Müslim, İman 144 (88)

6. Düşmana hücum sırasında savaştan kaçmak, 7. Namuslu ve kendi halinde bulunan mümin kadınlara zina iftirası atmak!’ buyurdu.”⁶⁵

57. Abdullah b. Amr (r.a.) dedi ki:

“Resûlullah (s.a.v):

- **‘Büyük günahların en büyüğü, bir kişinin anne ve babasına lanet etmesidir!’** buyurdu. Sahabîler:

- ‘Ey Allah’ın Resûlü! Bir kişi, anne ve babasına nasıl lanet edebilir?’ dediler. Resûlullah (s.a.v) de:

- **‘Bir kimse, (başka) bir kimsenin babasına söver, bundan dolayı o kimse de onun babasına söver; yine o kimse birisinin annesine söver, bundan dolayı o da onun annesine söver!’** buyurdu.”⁶⁶

29. ALLAH’A HİÇBİR ŞEYİ ORTAK KOŞMADAN ÖLEN KİMSENİN CENNETE GİRMESİ

58. Abdullah b. Mes’ud (r.a.) dedi ki:

“Resûlullah (s.a.v):

- **‘Kim Allah’a bir şeyi ortak koşarken ölürse, cehenneme girer!’** buyurdu. Ben de:

- **‘Kim Allah’a bir şeyi ortak koşmayarak ölürse cennete girer!’** dedim.”⁶⁷

59. Ebû Zerr (r.a.) dedi ki:

“Resûlullah (s.a.v):

- ‘Rabbim tarafından gelen (Cebrâîl)gelip bana: **‘Ümmetimden Allah’a hiçbir şeyi ortak koşmayarak ölen kimsenin cennete gireceğini!’** bildirdi veya müjdeledi’ buyurdu. Ben de:

- **‘Zina etse de, hırsızlık yapsa da (yine de cennete girer) mi?’** diye sordum. Resûlullah (s.a.v) de:

- **‘Zina etse de, hırsızlık yapsa da (cennete girer)!’** buyurdu.”⁶⁸

60. Ebû Zerr (r.a.) dedi ki:

“Peygamber (s.a.v)’in yanına vardım. O, üzerinde beyaz bir elbise olduğu halde uyuyordu. (Dönüp geri gittim.) Sonra (yine) O’nun yanına vardım. (Bu defa) uyanmıştı. (Bana:)

- **‘‘Lâ ilâhe illallâh’’ (=Allah’tan başka hiçbir ilah yoktur)!’** diyen ve sonra da bu ikrar üzerine ölen her kul mutlaka cennete girer!’ buyurdu. Ben:

- **‘Zina etse de, hırsızlık yapsa da mı?’** diye sordum. Peygamber (s.a.v):

65 Buhârî, Vesâyâ 24, Tıb 48, Hudûd 44; Müslim, İman 145 (89)

66 Buhârî, Edeb 4; Müslim, İman 146 (90)

67 Buhârî, Cenaiz 1, Tefsiru Sûre-i Bakara 22, Eyman 19; Müslim, İman 150 (92)

68 Buhârî, Cenaiz 1, Zekat 4, İstikraz 3, Bed’u’l-Halk 6, Libas 24, Tevhid 33; Müslim, İman 153 (94), Zekat 32 (94)

- ‘(Evet,) zina etse de, hırsızlık etse de!’ buyurdu. Ben (tekrar):
- ‘Zina etse de, hırsızlık etse de öyle mi?’ diye sordum. Peygamber (s.a.v):
- ‘(Evet,) zina etse de, hırsızlık etse de!’ buyurdu. Ben (tekrar):
- ‘Zina etse de, hırsızlık etse de öyle mi?’ diye sordum. Peygamber (s.a.v):
- ‘(Evet,) zina etse de, hırsızlık etse de! Ebû Zerr patlasa da, (o kimse cennete girecektir)!’ buyurdu.”⁶⁹

30. “LÂ İLÂHE İLLALLÂH” (=ALLAH’TAN BAŞKA HİÇBİR İLAH YOKTUR) DEDİKTEN SONRA KÂFİRİ ÖLDÜRMENİN HARAM OLMASI

61. Zühre oğullarının anlaşılması ve Resûlullah (s.a.v)’le birlikte Bedir Savaşı’na katılanlardan birisi olan **Mikdâd b. Amr el-Kindî** (r.a.) dedi ki:

“Resûlullah (s.a.v)’e:

- ‘(Şu mesele hakkında) ne dersin: Kâfirlerden bir kimseyle karşılaşıp (onunla) vuruşsam, o kişi kılıcıyla iki elimden birini vurup koparsa, sonra da benden (kaçıp) bir ağaca sığınıp: ‘Allah’a teslim oldum/Müslüman oldum’ dese, bu durumda ey Allah’ın Resûlü! Müslüman olduğunu söyledikten sonra hâlâ onu öldürebilir miyim?’ dedi. Resûlullah (s.a.v):

- ‘Onu öldüremezsin’ buyurdu. Mikdâd:

- ‘Ey Allah’ın Resûlü! Fakat bu adam elimin birisini kopardı, Müslüman olduğunu da elimi kopardıktan sonra söyledi?’ dedi. Bunun üzerine Resûlullah (s.a.v):

- ‘Onu öldüremezsin. Eğer öldürürsen, o senin onu öldürmeden önceki durumundadır. Sen de onun söylediği (tevhid) kelimesini söylemesinden önceki durumundasın!’ buyurdu.”⁷⁰

62. **Üsâme b. Zeyd** (r.a.) dedi ki:

“Resûlullah (s.a.v) bizi (Cüheyne kabilesinden olan) Huraka üzerine göndermişti. Biz o kavme sabah baskın yaptık ve onları bozguna uğrattık. Ben ve Ensar’dan bir kimse onlardan birisine ulaştık. Onu çevrelediğimizde:

“**Lâ ilâhe illallâh**” dedi.

Bunun üzerine Ensar’dan olan kimse, ondan elini çekti. Ben ise mızrağımı ona sapladım ve nihayet onu öldürdüm.

(Medine’ye) geldiğimizde bu durum Peygamber (s.a.v)’e ulaştı. Bunun üzerine Peygamber (s.a.v), (bana):

- ‘Ey Üsâme! “**Lâ ilâhe illallâh**” dedikten sonra onu öldürdün mü?’ buyurdu. Ben de:

69 Buhârî, Libas 24, Cenaiz 1, Zekat 4, İstikraz 3, Bed’u’l-Halk 6, Tevhid 33; Müslim, İman 153 (94), Zekat 32 (94)

70 Buhârî, Meğâzi 12, Diyat 1; Müslim, İman 155 (95)

- ‘O, bu sözü, ölümden korunmak için söyledi!’ dedim.

Peygamber (s.a.v), aynı cümleyi sürekli tekrar edip duruyordu. Öyle ki bu günden önce Müslüman olmayaydım diye temenni ettim.”⁷¹

31. PEYGAMBER (s.a.v)’İN “KİM BİZ (MÜMİNLER)E KARŞI SİLAH TAŞIRSA, O, BİZDEN DEĞİLDİR” SÖZÜ

63. Abdullah b. Ömer (r.a.) dediğine göre Resûlullah (s.a.v) şöyle buyurmaktadır:

“Kim biz (Müslümanlar)a karşı silah taşı(yıp savaş)ırsa o kimse bizden değildir.”⁷²

64. Ebû Mûsa el-Eş’arî (r.a.) dediğine göre Peygamber (s.a.v) şöyle buyurmaktadır:

“Kim biz (sahabîlere-müslümanlar)a silah taşı(yıp savaş)ırsa o kimse bizden değildir.”⁷³

32. (ÖLÜNÜN ARDINDAN) YANAKLARA VURMANIN, YAKALARI YIRTMANIN VE CAHİLİYE ÇIĞLIĞIYLA FERYAT ETMENİN HARAM OLMASI

65. Abdullah b. Mes’ud (r.a.) dediğine göre Peygamber (s.a.v) şöyle buyurmaktadır:

“(Ölünün ardından) yanaklarına vuran, yakalarını yırtan ve cahiliye çılgılığıyla feryat eden kimse bizden değildir.”⁷⁴

66. Ebû Mûsa el-Eş’arî (r.a.) dedi ki:

“Ebû Mûsa el-Eş’arî (bir defasında) şiddetli bir hastalığa yakalanmıştı. Derken başı, ailesinden bir kadının kucagında iken bayılmıştı. (Bunun üzerine o kadın da feryat edip ağlamıştı.) Fakat Ebû Mûsa el-Eş’arî onu engelleyecek bir güce sahip değildi. Ayılınca:

- ‘Resûlullah (s.a.v)’in uzak olduğu kimselerden ben de uzağım. Resûlullah (s.a.v) musibet sırasında feryat çılgınlıkları atan, saçını başını yolan, elbisesini yırtan kadından uzak bulunmuştur!’ dedi.”⁷⁵

71 Buhârî, Meğâzî 45, Diyât 2; Müslim, İman 159 (96)

72 Buhârî, Diyât 2, Fiten 7; Müslim, İman 161 (98)

73 Buhârî, Fiten 7; Müslim, İman 163 (100)

74 Buhârî, Cenâiz 36, 39, 40, Menakıb 8; Müslim, İman 165 (103)

75 Buhârî, Cenâiz 38; Müslim, İman 167 (104)

33. KOĞUCULUĞUN ŞİDDETLİ BİR ŞEKİLDE HARAM KILINMASI

67. Huzeyfe (r.a.) dedi ki:

“Ben, Peygamber (s.a.v)’in şöyle buyurduğunu işittim:

Koğuculuk yapan kimse cennete giremez.”⁷⁶

34. ELBİSENİN ETEĞİNİ YERDE SÜRÜMENİN, İYİLİĞİ BAŞA KAKMANIN, MALI YEMİNLE SATMANIN ŞİDDETLİ BİR ŞEKİLDE HARAM KILINMASI VE KIYAMET GÜNÜNDE ALLAH’IN KENDİLERİYLE KONUŞMAYACAĞI, BAKMA YACAĞI VE TEMİZE ÇIKARMAYACAĞI, KENDİLERİNE ACI VERİCİ BİR AZAP OLAN ÜÇ KİŞİ

68. Ebû Hureyre (r.a.) dediğine göre Resûlullah (s.a.v) şöyle buyurmaktadır:

“Üç kimse vardır ki Allah kıyamet günü onlara bakmaz, onları temize çıkarmaz, onlar için acı bir azap vardır:

1. Yol üzerinde kendisinin ihtiyacı dışı su fazlalığı olup da bunu yolcuya kullandırmayan kimse,

2. Devlet başkanına sadece dünyalık için biat edip kendisine dünyalıktan bir şeyler verdiğinde memnun olan vermediğinde öfkelenen kimse,

3. (Satılık) malını ikindiden sonra pazara çıkarıp: ‘Kendisinden başka hiçbir ilâh olmayan Allah’a yemin ederim ki, bu mala şu kadar, şu kadar para saydım’ diyen kimse ki, satın alıcı kimse (onun yaptığı bu) yeminden dolayı ona inanıp malı alır.

Daha sonra Resûlullah (s.a.v) “Şüphesiz Allah’a verilen söz ve yeminlerini az bir değer karşılığında değiştirenler var ya, işte onların âhirette hiçbir nasibi yoktur, Allah kıyamet günü onlarla konuşmaz, yüzlerine bakmaz, onları temize çıkarmaz, onlar için pek acı bir azap vardır” (Âl-i İmrân, 3/77) âyetini okudu.⁷⁷

35. İNSANIN KENDİSİNİ ÖLDÜRME SINININ ŞİDDETLE HARAM KILINMASI VE KENDİSİNİ BİR ŞEYLE ÖLDÜREN KİMSENİN CEHENNEMDE O ŞEYLE AZABLANDIRILMASI VE CENNETE SADECE MÜSLÜMAN KİŞİNİN GİRMESİ

69. Ebû Hureyre (r.a.) dediğine göre Peygamber (s.a.v) şöyle buyurmaktadır:

“Kim dağdan kendisini atıp öldürürse sürekli cehennem ateşinde, sonsuza kadar kendisini yüksekte atıp durur.

⁷⁶ Buhârî, Edeb 50; Müslim, İmân 168 (105)

⁷⁷ Buhârî, Musâkât 5, 10, Ahkam 48; Müslim, İmân 173 (108)

Kim zehir içip kendisini öldürürse sürekli cehennem ateşinde sonsuza kadar elinde zehiri kendisine içirir.

Kim de kesici bir aletle kendisini öldürürse sürekli cehennem ateşinde sonsuza kadar elindeki kesici aleti karnına saplar.”⁷⁸

70. Ağacın altında biat edenlerden birisi olan **Sâbit ibnu'd-Dahhâk** (r.a.)'ın dediğine göre Resûlullah (s.a.v) şöyle buyurmaktadır:

“Kim ‘İslâm’dan başka bir din üzere olayım’ diye yemin ederse söylediği gibi olur. Âdemoğlu, elinde bulunmayan bir şeyi adak edemez. Kim dünyada bir şey ile canına kıyarsa kıyamet günü onunla azap olunur. Kim bir mümine lânet ederse onu öldürmüş gibidir. Kim de bir mümine kâfir ithamında bulunursa onu öldürmüş gibidir.”⁷⁹

71. **Ebû Hureyre** (r.a.) dedi ki:

“Biz, Resûlullah (s.a.v)'le birlikte Hayber’de bulduk. Resûlullah (s.a.v), İslâmı (Müslümanlığı) iddia eden kimselerden birisi için:

- **‘Bu adam, cehennemliktir’** buyurdu.

Savaş yerine vardığımızda o adam, şiddetli bir şekilde (düşmanla) çarpışıp yaralandı. Bunun üzerine sahabîler:

- **‘Ey Allah’ın Resûlü! Kendisi için ‘cehennemliktir’ dediğin kimse bugün şiddetli bir şekilde (düşmanla) çarpışıp daha sonra da öldü!’** dediler. Resûlullah (s.a.v) yine:

- **‘Cehenneme (girecek)!’** buyurdu.

Bunun üzerine bazı Müslümanlar bu konuda nerdeyse şüpheye düştüler. Onlar bu haldeyken birden adamın ölmediği, fakat ağır bir şekilde yaralandığı söylendi. Akşam olduğunda adam yaralar(ının acısını) dayanamayarak (kılıcının kabzasını yere, sivri ucunu da göğsüne dayayıp sonra da ağırlığını basmak sûretiyle) kendisini öldürdü. Bu durumu, Resûlullah (s.a.v)'e haber verdiler. Resûlullah (s.a.v):

- **‘Allahu Ekber/Allah En Büyüktür. Şehadet ederim ki, ben, Allah’ın kulu ve resûlüyüm’** buyurdu.

Daha sonra Bilâl’e (bu hususta) emir verdi. O da, insanların içerisinde:

- **‘Müslüman kimseden başka hiç kimse cennete giremez. Dolayısıyla Allah, bu dini, fâcîr/günahkâr bir adamla da destekler’** diye seslendi.”⁸⁰

72. **Sehl b. Sa’d es-Sâidî** (r.a.) dedi ki:

“Resûlullah (s.a.v), (Hayber Savaşında Yahudi) müşriklerle karşılaşip (onlarla) savaştı. (O günün harbi sona erip) Resûlullah (s.a.v) kendi askerî karargâhına ve karşı taraf da kendi askerî karargâhlarına döndüklerinde Resûlullah (s.a.v)'in sahabîlerinin içerisinde bir adam vardı ki, düşman ordusundan ayrı düşmüş ve

78 Buhârî, Tıb 56; Müslim, İman 175 (109)

79 Buhârî, Edeb 44, 73, Cenaiz 84, Eymân 7; Müslim, İman 176 (110)

80 Buhârî, Meğâzi 38, Cihad 182, Kader 5; Müslim, İman 177 (111)

geri kalmış kim varsa peşine düşüp onu kılıçtan geçirirdi. Bundan dolayı (onun hakkında):

- **‘Bugün filancanın çalıştığı gibi hiç birimiz çalışmamıştır!’** denildi. Bunun üzerine Resûlullah (s.a.v):

- **‘Şu biline ki, bu adam cehennemliktir!’** buyurdu. Ordudan bir kimse:
- **‘O halde ben sürekli onunla birlikte olup onu gözetleyeceğim!’** dedi.

Bu sahabî, o kimseyle birlikte savaş meydanına çıktı. Durduğunda onunla birlikte durdu, koştuğunda onunla birlikte koştu. Derken (söz konusu olan) adam ağır bir şekilde yaralandı. (Bu yaranın acısına dayanamayıp) ölümünü çabuklaştırdı. Sivri ucu göğsüne gelecek şekilde kılıcını yere koydu, üzerine yüklenecek canına kıydı.

Bunun üzerine onu takip eden kimse, Resûlullah (s.a.v)’in yanına çıktı ve:

- **‘Senin, Allah’ın Resûlü olduğuna şahitlik ederim!’** dedi. Resûlullah (s.a.v):

- **‘Ne oldu?’** buyurdu. Sahabî:

- **‘Az önce cehennemlik olduğunu söylediğin adam, gerçekten cehennemliklerdendir!’** dedi. İnsanlar bu sözü garipsedi. Ben de, (onlara):

- **‘Ben sizin için bu adamı takip edeceğim demiştim. Bundan dolayı onun peşinde savaş meydanına çıktım. Sonra ağır bir şekilde yaralandı. (Yarasının acısına dayanamayıp) ölümünü çabuklaştırdı. Sivri ucunu göğsüne gelecek şekilde kılıcını yere koydu, üzerine yüklenerek canına kıydı!’** dedi. Resûlullah (s.a.v), bu adam hakkında:

- **‘Bir kimse, insanlara görüldüğü şekliyle cennetliklerin amelini işler, halbuki o cehennemliklerdendir. Yine bir kimse, insanlara görüldüğü şekliyle cehennemliklerin amelini işler, halbuki o cennetliklerdendir!’** buyurdu.”⁸¹

73. Cüdeb b. Abdullah (r.a.) dediğine göre Resûlullah (s.a.v) şöyle buyurmaktadır:

“Sizden önce(ki ümmetler içerisinde) yarası (ağır) olan bir kimse vardı. Bu kimse, yarasının acısına dayanamayarak bir bıçak alıp onunla elini kesti, fakat kan bir türlü durmadı. Sonunda adam öldü. Bunun üzerine Yüce Allah: ‘Kulum kendi canıyla bana (kavuşmakta) acele etti ben de ona cenneti haram kıldım!’ buyurdu.”⁸²

81 Buhârî, Meğâzî 38, Cihad 77, Rikâk 33; Müslim, İman 179 (112)

82 Buhârî, Enbiya 50, Cenaiz 84; Müslim, İman 113 (180)

36. GANİMET/KAMU MALINA HÂİNLİK ETMENİN ŞİDDETLE HARAM KILINMASI VE CENNETE MÜMİNLERDEN BAŞKA HİÇBİR KİMSENİN GİREMEMESİ

74. **Ebû Hureyre** (r.a.) dedi ki:

“Biz, Hayber’i fethettik. Fakat altın ve gümüş ganimeti almadık; ancak sığır, deve ve hurma bahçelerini ganimet olarak aldık. Sonra Resûlullah (s.a.v)’in maiyetinde olarak **Vâdî’l-Kurâ’ya** gittik. Resûlullah (s.a.v)’in beraberinde **Mıd’am** (veya Kerkere) adıyla çağrılan, kendisine **Dıbâb** oğullarının hediye ettiği siyah bir kölesi vardı. İşte bu köle, Resûlullah (s.a.v)’in yolculuk eşyasını deveden indirdiği sırada ona, nereden geldiği bilinmeyen bir ok geldi ve bu köleye isabet etti. Bunun üzerine insanlar:

- ‘**Şehitlik ona mübarek olsun!**’ dediler. Resûlullah (s.a.v) de:

- ‘**Hayır, canım elinde olan Allah’a yemin ederim ki, onun Hayber günü taksimleri yapılmamış olan ganimetlerden aldığı şemle (yânî ince kadifeden ihram) kendi üzerinde tutuşup yanmaktadır!**’ buyurdu.

Bu sırada bir adam, Peygamber (s.a.v)’in bu sözünü işitince bir veya iki tane ayakkabı tasması getirdi ve:

- ‘**Bu, benim kendiliğimden almış olduğum bir şeydir!**’ dedi. Resûlullah (s.a.v):

- ‘**Ateşten bir -veya iki- ayakkabı tasması!**’ buyurdu.”⁸³

37. CAHİLİYE DÖNEMİ AMELLERİNDEN DOLAYI SORUMLU OLUNUP OLUNMAYACAĞI MESELESİ

75. **Abdullah b. Mes’ûd** (r.a.) dedi ki:

“Bir kimse:

- ‘**Ey Allah’ın Resûlü! Cahiliye döneminde işlediğimiz (günahlar) dan dolayı sorumlu tutulacak mıyız?**’ diye sordu. Peygamber (s.a.v):

- ‘**Kim İslâm dini içerisinde iken güzel davranırsa, cahiliye dönemindeki yaptıklarından hesaba çekilmez. Ancak kim İslâm dini içerisinde iken kötü davranırsa, hem önceki ve hem de sonraki (yaptıkları) ile hesaba çekilir!**’ buyurdu.”⁸⁴

38. İSLÂM’IN, KENDİSİNDEN ÖNCEKİ DÖNEMLERE AİT GÜNAHLARI YOK ETMESİ VE HİCRET İLE HACCIN DA BÖYLE OLMASI

76. **Abdullah b. Abbâs** (r.a.) dedi ki:

“Müşriklerden bazı kimseler; (bir takım insanlar) öldürmüşler ve bunda aşırı gitmişler, zina etmişler, sonra da Muhammed (s.a.v)’e gelip ona:

83 Buhârî, Meğâzî 38, Eymân 33; Müslim, İman 183 (115)

84 Buhârî, İstîtabetu’l-Murteddîn 1; Müslim, İman 190 (120)

- ‘Doğrusu senin söylediğine ve kendisine davet ettiğin din, çok güzel. Bize, (bu) yaptıklarımıza keffaret olacak bir şeyi bildirirsen (Müslüman oluruz)!’ dediler.

Bunun üzerine “Onlar ki, Allah ile beraber başka bir ilâha dua etmezler; Allah’ın haram kıldığı cana haksız yere kıymazlar ve zina da etmezler; kim bunları yaparsa ağır bir cezaya çarptırılır” (el-Furkan, 25/68) âyeti indi. Bir de “De ki: “Ey nefislerine karşı aşırı giden kullarım, Allâh’ın rahmetinden ümit kesmeyin” (ez-Zümer, 39/53) âyeti indi.”⁸⁵

39. KÂFİRİN, MÜSLÜMAN OLMAZDAN ÖNCEKİ AMELİNİN HÜKMÜ

77. Hakîm b. Hizâm (r.a.) dedi ki:

“(Ben:)

- ‘Ey Allah’ın Resûlü! Cahiliye döneminde sadaka, köle azat etme ve akraba ile alâkayı sürdürme (gibi yaptıklarım) acaba bir sevap var mıdır, ne dersin?’ dedi(m). Peygamber (s.a.v) de:

- ‘Sen geçmişte yaptığın bir takım iyilikler üzere Müslüman oldun!’ buyurdu.”⁸⁶

40. İMANDA SAMİMİYET VE İHLÂS

78. Abdullah b. Mes’ud (r.a.) dedi ki:

“(Yüce Allah’ın) “İman edip de imanlarına zulüm bulaştırmayanlar” (el-En’am, 6/82) âyeti indiği zaman bu durum Müslümanlara ağır geldi. Müslümanlar:

- ‘Ey Allah’ın Resûlü! Hangimiz nefisine zulüm yapmaz ki?’ dediler. Bunun üzerine Resûlullah (s.a.v):

- ‘Bu(rada söz konu edilen zulüm), sizin zannettiğiniz (gerçek anlamda zulüm) gibi değildir. Bura(rada söz konu edilen) zulüm, ancak şirkdir. Siz, Lokman’ın, oğluna vaaz ederken söylediği şu sözü işitmediniz mi? “Yavrucuğum! Allah’a şirk koşma. Doğrusu şirk, gerçekten büyük bir zulümdür” (Lokman, 31/13)’ buyurdu.”⁸⁷

85 Buhârî, Tefsiru Sûre-i Zümer 1; Müslim, İman 193 (122)

86 Buhârî, Zekat 24, Büyü’ 100, Itk 12, Edeb 16; Müslim, İman 194-195 (123)

87 Buhârî, Enbiya 8, 41, İman 23, Tefsiru Sûre-i En’am 3, Tefsiru Sûre-i Lukman 1, İstîtabetu’l-Mürteddin 1; Müslim, İman 197 (124)

41. KİŞİNİN İÇİNDEN GEÇEN ŞEYLER VE KALBE GELEN KÖTÜ FİKİRLER, SÖZLÜ VE FİİLİ OLARAK EYLEME GEÇMEDİĞİ MÜDDETÇE ALLAH'IN AFVETMESİ

79. Ebû Hureyre (r.a.) dediğine göre Peygamber (s.a.v) şöyle buyurmaktadır: **“Doğrusu Allah, ümmetimi; fiilen yapmadıkları müddetçe ya da dilleriyle söylemedikleri müddetçe içlerinden geçirdikleri şeylerden dolayı bağışlamıştır.”**⁸⁸

42. KUL, BİR İYİLİK YAPMAYI GÖNÜLDEN GEÇİRDİĞİ ZAMAN O İYİLİĞİN YAZILMASI VE KÖTÜLÜK YAPMAYI GÖNÜLDEN GEÇİRDİĞİ ZAMAN İSE O KÖTÜLÜĞÜN YAZILMAMASI

80. Ebû Hureyre (r.a.) dediğine göre Resûlullah (s.a.v) şöyle buyurmaktadır: **“Biriniz İslâm'a girişini güzel yaparsa, yapacağı her bir iyilik/sevab, kendisi lehine on mislinden yedi yüz katına kadar büyük derecelerle yazılır. Yapacağı her bir kötülük/günah ise, ancak kendi misli ile yazılır.”**⁸⁹

81. Abdullah b Abbâs (r.a.) dedi ki:

“Peygamber (s.a.v), Azîz ve Celîl olan Rabbinden rivâyet ettiği bir hadîste şöyle buyurur:

Doğrusu Allah, iyilikleri ve kötülükleri (takdir edip) yazdı. Sonra bunların durumunu şöyle açıklamıştır:

Kim bir iyilik yapmaya karar verir de bunu yapmazsa, Allah kendi katında bunu onun için tam bir iyilik (sevabı) olarak yazar. Eğer iyilik yapmaya karar verir de yaparsa, Allah kendi katında bunu onun için ondan yedi yüze kadar pek çok katlayıp yazar.

Kim de bir kötülük yapmaya karar verir de bunu yapmazsa, Allah kendi katında bunu onun için tam bir iyilik olarak yazar. Eğer kötülük yapmaya karar verir de yaparsa, Allah bunu onun için bir tek kötülük olarak yazar.”⁹⁰

43. İMANDA VESVESE VE VESVESEYİ KENDİNDE HİSSEDEN KİMSENİN SÖYLEYECEĞİ SÖZ

82. Ebû Hureyre (r.a.) dediğine göre Resûlullah (s.a.v) şöyle buyurmaktadır: **“Şeytan, sizden birinize gelip: ‘Şunu kim yarattı, bunu kim yarattı?’ der; nihayet: ‘Rabbini kim yarattı?’ diyene kadar sor(u sorarak vesvese verir). Bu**

88 Buhârî, Itk 6, Talâk 11, Eymân 15; Müslim, İman 202 (127)

89 Buhârî, İman 31, Tevhîd 35; Müslim, İman 205 (129)

90 Buhârî, Rikâk 31; Müslim, İmân 207 (131)

nedenle (birinize böyle bir vesvese) gelirse, **(‘Eûzu billâhimine’s-şeytâni’r-racîm’** diyerek) Allah’a sığınsın ve böyle şeylerle uğraşmaya son versin.”⁹¹

83. Enes b. Mâlik (r.a.) dediğine göre Resûlullah (s.a.v) şöyle buyurmaktadır:

“İnsanlar birbirlerine sürekli soru sorarlar. Hatta ‘Bu Allah, her şeyin yaratıcısıdır. O halde Allah’ı kim yaratmıştır!’ derler.”⁹²

44. BİR MÜSLÜMANIN HAKKINI YALAN YERE YEMİNLE ALAN KİMSENİN CEHENNEMLE TEHDİT EDİLMESİ

84. Abdullah b. Mes’ûd (r.a.) dedi ki:

“Resûlullah (s.a.v):

- **‘Kim, Müslüman bir kimsenin malından bir parça koparıp almak için yalan yere yemin ederse, o kimse Allah’ın öfkesine uğrayarak Allah’a kavuşur!’** buyurdu.

Bunun üzerine Yüce Allah, bunu doğrulama mahiyetinde: **“Şüphesiz, Allah’a verilen söz ve yeminlerini az bir değer karşılığında değiştirenler var ya, işte onların âhirette hiçbir nasibi yoktur. Allah kıyamet günü onlarla konuşmaz, yüzlerine bakmaz, onları temize çıkarmaz, onlar için pek acı bir azap vardır”** (Âl-i İmrân, 3/77) âyetini indirdi.

Bu sırada (meclise) Eş’as b. Kays girdi ve (dinleyicilere, Abdullah b. Mes’ûd’u kastederek):

- **‘Ebû Abdurrahman! Size ne anlattı?’** dedi. Biz de:

- **‘Şunu şunu (anlattı)!’** dedik. Bunun üzerine Eş’as b. Kays (r.a.):

- **‘O âyet benim hakkımda indirildi. Şöyle ki: Amcamın oğlunun toprağında benim bir kuyum vardı. (O bunu inkâr ediyordu.) Peygamber (s.a.v), bana: ‘(O kuyunun senin olduğuna) bir delilin veya onun yemini lâzımdır!’** buyurdu. Ben de:

- **‘Ey Allah’ın Resûlü! Bu takdirde o yemin eder!’** dedim. Bunun üzerine Peygamber (s.a.v):

- **‘Her kim müslümân bir kişinin malını koparıp almak için yalan yere yemin ederse, o kimse Allah’ın öfkesine uğrayarak Allah’a kavuşur!’** buyurdu.”⁹³

91 Buhârî, Bed’u’l-Halk 11; Müslim, İman 214 (134)

92 Buhârî, İ’tisâm 3; Müslim, İman 217 (136)

93 Buhârî, Tefsiru Sûre-i Âl-i İmrân 3, Mûsakat 4, Husumat 4, Rehn 6, Şehâdât 19, 20, 23, 25, Eymân 11, 17, Ahkâm 30, Tevhid 24; Müslim, İman 222 (138)

45. HAKSIZ YERE BAŞKASININ MALINI ALMAK İSTEYEN KASITÇININ KENDİ HAKKINDA KANI HEDER, ÖLDÜRÜLÜRSE CEHENNEMLİK VE MALI UĞRUNDA ÖLDÜRÜLEN KİMSENİN DE ŞEHİT OLMASI

85. Abdullah b. Amr (r.a.) dedi ki:

“Ben, Peygamber (s.a.v)’in şöyle buyurduğunu işittim:

Malını koruma uğrunda öldürülen kimse şehiddir.”⁹⁴

46. İDARESİ ALTINDAKİLERİ ALDATAN VALİNİN/İDARECİNİN CEHENNEMİ HAK ETMESİ

86. Mâ’kil b. Yesâr (r.a.) dedi ki:

“Ben, Peygamber (s.a.v)’in şöyle buyurduğunu işittim:

Allah, herhangi bir kulun idaresi altına bir halk verir, o da bu halkı nasihatla koruyup gözetmez ise bu kimse cennetin kokusunu bulamaz.”⁹⁵

47. BAZI KALPLERDEN EMANET İLE İMANIN KALDIRILMASI VE BAZI KALPLERDE İSE FİTNE MEYDANA GELMESİ

87. Huzeyfe b. el-Yemân (r.a.) dedi ki:

“Resûlullah (s.a.v) bize iki hadîs söyledi. Bu ikisinden birisini gördüm ve diğerini de bekliyorum. Resûlullah (s.a.v) bize:

- ‘**Emanet insanların kalplerinin derinliğine indi, sonra (emanetin bölümlerini) Kur’ân’dan öğrendiler, bundan sonra da Sünnet’ten öğrendiler!**’ buyurdu.

Yine Resûlullah (s.a.v) bize emanetin kaldırılmasını da anlatıp: ‘**İnsan bir kere uyur ve kalbinden emanet çekilip alınır, ondan belli-belirsiz bir iz kalır, sonra yine bir uyku uyur, yine kalbinden emanet (şuuru ve inancı) tekrar alınır. Bunun izi de, ayak üzerinde yuvarlanan kordan meydana gelen kabarecik gibi şişkin olarak görülür, ama içinde bir şey yoktur. İnsanlar birbirleriyle alış veriş yaparlar, fakat onlardan hiçbirisinin emaneti yerine getirdiği neredeyse hiç görülemez. Öyle ki: ‘Filan oğullarının içerisinde güvenilir bir kimse vardır’ denilir. Hatta o kimse için: ‘Ne akıllı adam! Ne zarif, güzel adam! Ne metanetli adam!’ denilir. Fakat onun kalbinde hardal tanesi kadar bile iman bulunmaz’** buyurdu.

94 Buhârî, Mezalim 33; Müslim, İman 226 (141)

95 Buhârî, Ahkâm 8; Müslim, İman 229 (142)

Huzeyfe devamla der ki: Bana öyle bir zaman geldi ki hanginizle alış veriş yapacağımı düşünmüyordum. Eğer Müslüman'sa, İslâm onu bana karşı haksızlıktan geri çevirirdi. Eğer Hıristiyan'sa idarecisi onu bana karşı haksızlıktan geri çevirirdi. Ancak bugün ise sadece filanca ve filan kimseyle alış veriş yapıyorum.”⁹⁶

48. İSLÂM'IN GARİP OLARAK BAŞLAYIP GARİP OLARAK SONA ERMESİ VE İKİ MESCİD ARASINA ÇEKİLMESİ

88. Huzeyfe (r.a.) dedi ki:

“Biz, (Ömer'in hilâfeti döneminde) Ömer (r.a.)'ın yanında oturuyorduk. Derken Ömer: ‘Hanginiz, Resûlullah (s.a.v)’in fitne konusunda söylediği sözü hâfızasında tutuyor?’ dedi. Bunun üzerine: ‘Ben. (Hâfızamda tutuyorum.) Hem de Resûlullah (s.a.v)’in söylediği gibi’ dedim. Ömer: ‘Sen, Resûlullah (s.a.v)’in söylediği sözler hususunda ya da bu konuda çok cesursun’ dedi. Ben, (fitne hakkındaki):

“Bir kimsenin ailesi, malı, çocuğu ve komşusu hakkında (bulaşacağı) fitneye; (kıldığı) namaz, (tuttuğu) oruç, (verdiği) sadaka/zekât, (yaptığı) emri bi'l-ma'ruf ve nehyi ani'l-münker (iyiliği emretme ile kötülüğü yasaklama) örter!” (hadîsini) söyledim.

Ömer (r.a.): ‘Bunu kast etmemiştim. Denizin dalgalanması gibi dalgalanacak fitneyi kastetmiştim’ dedi. Huzeyfe (r.a.): ‘Ey Müminlerin Emiri! Sana karşı bu fitneden bir sıkıntı yoktur, seninle onun arasında kapalı bir kapı vardır’ dedi. Ömer (r.a.): ‘O kapı, açılacak mı, yoksa kırılacak mı?’ dedi. Huzeyfe: ‘Kırılacak’ dedi. Ömer (r.a.): ‘Öyleyse bir daha asla kapanmayacak’ dedi.

Biz, Huzeyfe (r.a.)'ya: ‘Ömer (r.a.) bu kapıyı biliyor muydu?’ dedik. O da: ‘Evet, tıpkı yarıdan önce gecenin geleceğini bildiği gibi. Ona, içerisinde hiçbir yalan yanlış olmayan bir hadîs anlattım!’ dedi.

Bunun üzerine Huzeyfe'ye, kapının kim olduğu soruldu. O da: ‘Kapı, Ömer'dir’ dedi.”⁹⁷

89. Ebû Hureyre (r.a.) dediğine göre Resûlullah (s.a.v) şöyle buyurmaktadır:

“Tıpkı yılanın yuvasına sığınıp çekildiği gibi iman (ehli de), Medine'ye sığınıp çekilir.”⁹⁸

49. KORKAN KİMSENİN İMANINI GİZLEMESİ

90. Huzeyfe b. el-Yemân (r.a.) dedi ki:

“Peygamber (s.a.v):

- **‘Bana insanlardan Müslüman olduğunu söyleyenleri (saymak sûretiyle) yazı(p getiri)n!’** buyurdu.

96 Buhârî, Rikâk 35, Fiten 13, İ'tisam 2; Müslim, İman 230 (143)

97 Buhârî, Mevakitu's-Salât 4, Zekat 23, Savm 3, Menakıb 25, Fiten 17; Müslim, Fiten 26 (144)

98 Buhârî, Fezailu'l-Medine 6; Müslim, İman 233 (147)

Bunun üzerine biz de Peygamber (s.a.v)'e **bin beş yüz kişiyi** yaz(ıp getir) dik. (Hendek Savaşı sırasında hendeği kazarken):

- **‘Biz, bin beş yüz kişi iken (düşmandan) hiç korkar mıyız?’** dedik.

(Şimdi) kendimizi öyle bir belaya düştüğümüzü gördüm ki, bir kimse korkusundan (mescitte cemaatle namaz kılmaya gidemeyip) tek başına (evde) namaz kılıyor.⁹⁹

50. İMANI ZAYIF OLDUĞU İÇİN İMANINA KARŞI KORKU DUYULAN KİMSENİN KALBİNİ İSLÂM'A ALIŞTIRMA VE KESİN DELİL OLMADIKÇA KAT'I SÛRETTE İMAN HÜKMÜ VERMENİN YASAK OLMASI

91. Sa'd b. Ebî Vakkâs (r.a.) dedi ki:

“Resûlullah (s.a.v) bazı kimselere bir takım hediyeler dağıtmıştı. Ben de o sırada oturmaktaydım. Fakat benim en çok beğendiğim kimseye (bu hediyelerden) vermedi. Ona:

- **‘Ey Allah’ın Resûlü! Filanca kimseye (bu hediyelerden) niye vermedin? Vallahi, onun mümin bir kimse olduğunu görüyorum!’** dedim. Resûlullah (s.a.v):

- **‘Müslüman’ (de)’** buyurdu.

Bir müddet sustum. Sonra o kimse hakkındaki bilgim bana ağır bastı. Sözümü tekrar edip:

- **‘Ey Allah’ın Resûlü! Filanca kimseye (bu hediyelerden) niye vermedin? Vallahi, onun mümin bir kimse olduğunu görüyorum!’** dedim. Resûlullah (s.a.v):

- **‘Müslüman’ (de)’** buyurdu.

Sonra bu kişi hakkındaki bilgim yine ağır bastı. Söylediğimi (bir daha) tekrarladım. Resûlullah (s.a.v) de verdiği cevabı tekrarladı. Daha sonra Resûlullah (s.a.v):

- **‘Ey Sa’d! Ben, kendisinin dışındaki kimseleri ondan daha çok sevdiğim halde sırf Allah o kimseyi cehenneme yüzüstü sürüklemesin diye bir kimseye hediye verebilirim!’** buyurdu.¹⁰⁰

51. DELİLLERİN BİRBİRİNİ DESTEKLEMESİ SÛRETİYLE KALBİN İTMİ’NANINI ARTIRMA

92. Ebû Hureyre (r.a.) dediğine göre Resûlullah (s.a.v) şöyle buyurmaktadır:

“(Bir zamanlar) İbrahim: “Ey Rabbim! Ölüyü nasıl dirilttiğini bana göster’ dediğinde, Allah: ‘Yoksa inanmadın mı?’ buyurdu. O da: ‘Asla, ancak kalbimin iyice yatışması için”’ (el-Bakara, 2/260)

99 Buhârî, Cihad 181; Müslim, İman 235 (149)

100 Buhârî, İman 19, Zekat 53; Müslim, İman 236 (150)

dediğinde (eğer bunu İbrahim'den bir şüphe olarak algılırsanız bizler bu konuda) İbrahim'den daha fazla şüpheciyiz.

Allah, Lût'a da merhamet etsin. Lût, (kavminin eziyetlerine karşı: "Keşke benim size karşı bir kuvvetim olsaydı veya sağlam bir kaleye sığınabilseydim" (Hûd, 11/80) derken zaten) sağlam bir kaleye (yani Allah'a) sığınmıştı.

Eğer ben de Yûsuf'un kaldığı kadar uzun bir müddet hapiste kalıyordum hapisten çıkarılacağım haberini getiren haberciye hemen icabet ederdim."¹⁰¹

52. PEYGAMBERİMİZ MUHAMMED (s.a.v)'İN BÜTÜN İNSANLIĞA PEYGAMBER OLARAK GÖNDERİLMESİ VE DİĞER BÜTÜN DİNLERİN YÜRÜRLÜKTEN KALDIRILMASI

93. Ebû Hureyre (r.a.) dediğine göre Peygamber (s.a.v) şöyle buyurmaktadır: "Peygamberlerden her birine ancak (kendi zamanlarındaki) insanların inandıklarının benzeri kadar (mucize) verilmiştir. (Mucize olarak) bana verilen ise ancak Allah'ın bana vahyettiği (Kur'an'dır). Bundan dolayı kıyamet günü peygamberlerin en çok bağlısı bulunamıyacağımı ümit ediyorum."¹⁰²

94. Ebû Mûsa el-Eş'arî (r.a.) dediğine göre Resûlullah (s.a.v) şöyle buyurmaktadır:

"Üç kişi vardır ki, onlara iki kat sevab verilir:

1. Ehl-i kitaptan olup hem kendi peygamberine ve hem de Muhammed (s.a.v)'e iman eden kimse.

2. Köle olup hem Allah'ın ve hem de efendisinin hakkını yerine getiren kimse.

3. Yanında cinsel ilişkide bulunabileceği bir câriye olup bu câriyeyi yetiştirip yetişmesini güzel yapar ve onu eğitip eğitimini de güzel yapar, sonra hürriyetine kavuşturur, sonra da onunla evlenirse, işte (böyle her) kimse için iki kat sevab vardır."¹⁰³

53. MERYEM OĞLU İSA (A.S.)'İN PEYGAMBERİMİZ MUHAMMED (s.a.v)'İN ŞERİATIYLA HÜKMEDİCİ OLARAK YERE İNMESİ

95. Ebû Hureyre (r.a.) dediğine göre Resûlullah (s.a.v) şöyle buyurmaktadır: "Canım elinde olan Allah'a yemin ederim ki, Meryem oğlu İsa'nın sizin içinize adaletli bir hakem olarak inmesi muhakkak yakındır.

101 Buhârî, Enbiyâ' 11, 15, 19, Tefsiru Sûre-i Bakara 46, Yûsuf 5, Ta'bir 9; Müslim, İman 238 (151)

102 Buhârî, Fezâilu'l-Kur'an 1, İ'tisam 1; Müslim, İman 239 (152)

103 Buhârî, İlm 31, Cihad 145, İtk 14, 16, 17, Enbiya 48, Nikah 12; Müslim, İman 241 (154)

(İndiğinde) haçı kıracak, domuzu öldürecek, cizye vergisini kaldıracak, mal o kadar çoğalacak ki, hiçbir kimse mal kabul etmeyecek.”¹⁰⁴

96. Ebû Hureyre (r.a.) dediğine göre Resûlullah (s.a.v) şöyle buyurmaktadır: “Meryem oğlu (İsa) aranızda inip imamınız da sizden olduğu zaman sizin haliniz nasıl olur?”¹⁰⁵

54. İMANIN KABUL EDİLMEYECEĞİ ZAMAN

97. Ebû Hureyre (r.a.) dedi ki:

“Resûlullah (s.a.v):

- ‘Güneş battığı yerden doğuncaya kadar kıyamet kopmaz. Güneş oradan doğup insanlar onu görünce, toptan hepsi imân ederler. İşte bu, hiçbir nefse imânının fayda vermeyeceği zamandır!’ buyurdu.

Sonra Resûlullah (s.a.v), **“(Rabbinin bazı alâmetleri geldiği gün,) önceden inanmamış ya da imanında bir hayır kazanmamış olan kimseye artık imanı bir fayda sağlamaz”** (el-En’âm, 8/158) âyetini okudu:¹⁰⁶

98. Ebû Zerr (r.a.) dedi ki:

“Ben, (bir gün) mescide girdim. Bu sırada Resûlullah (s.a.v) oturmaktaydı. Güneş batınca, bana:

- ‘Ey Ebû Zerr! Bu Güneş’in nereye gittiğini bilir misin?’ diye sordu.

Ebû Zerr der ki: Ben de:

- ‘Allah ve Resûlü daha iyi bilir!’ dedim. Resûlullah (s.a.v):

- ‘Güneş gider, secde hâlinde (doğacağı yere gitmek için yine) izin ister de kendisine izin verilir. Sanki ona ‘Nereden geldin ise oraya geri dön!’ denilir. O da battığı taraftan geri doğar!’ buyurdu.

Daha sonra Resûlullah (s.a.v) **“İşte bu, onun karar yeridir”** âyetini okudu.¹⁰⁷

55. RESÛLULLAH (s.a.v)’E VAHYİN BAŞLAMASI

99. Mü’minlerin annesi Âişe (r.anhâ) dedi ki:

“Resûlullah (s.a.v)’in **ilk vahiy başlangıcı**, uykuda **‘Sâlih Rüya’** şeklinde olmuştur. Gördüğü rüya, mutlaka sabahın aydınlığı gibi ortaya çıkardı.

Daha sonra Resûlullah (s.a.v)’e, (Allah tarafından) yalnız başına kalma sevdirdildi. Hirâ mağarasında yalnızlığa çekilir, ailesinin yanına gelinceye kadar orada belirli gecelerde ibadet eder, (gelip) azığını alıp geri giderdi. Daha sonra

104 Buhârî, Enbiya 49, Büyü’ 102, Mezalim31; Müslim, İman 242, 243 (155)

105 Buhârî, Enbiya 49; Müslim, İman 244, 245, 246 (155)

106 Buhârî, Tefsiru Süre-i En’am 9, Fiten 25, 22; Müslim, İman 248 (157), Fiten 54 (157)

107 Buhârî, Tevhid 22, 23, Bed’u’l-Halk 4, Tefsiru Süre-i Yasin 1; Müslim, İman 250 (159)

(yine hanımı) Hatice'ye dönüp bu kadar bir zaman için yine azığını temin ed(ip geri Hıra Mağarasına gid)erdi.

Hırâ mağarasında bulunduğu bir sırada ona hak/vahiy geldi. Şöyle ki: Melek (ona) gelip:

- **'Oku!'** dedi. Resûlullah (s.a.v):

- **'Ben okuma bilmem!'** dedi.

Resûlullah (s.a.v) (bu olayı devamla şöyle) anlatır: Bunun üzerine melek, beni tutup gücüm kuvvetim kesilinceye kadar sıktı. Sonra bıraktı. (Bana:)

- **'Oku!'** dedi. Ben:

- **'Ben okuma bilmem!'** dedim.

Yine beni tutup ikinci defa gücüm kuvvetim kesilinceye kadar sıktı. Sonra bıraktı. (Bana:)

- **'Oku!'** dedi. Ben:

- **'Ben okuma bilmem!'** dedim.

Yine beni tutup üçüncü defa gücüm kuvvetim kesilinceye kadar sıktı. Sonra bıraktı. Bunun üzerine **"Yaratan Rabbinin adıyla oku! O, insanı bir kan pıhtısından yarattı! Oku! Rabbin sonsuz kerem sahibidir"** (el-Alâk, 96/1-3) (meâlindeki âyetleri) söyledi.

Bunun üzerine Resûlullah (s.a.v) (kendisine vahyolunan bu) âyetlerle (aile-sinin yanına) döndü. Yüreği çarpıyordu. Hemen (hanımı) Hatice binti Huveylid (r.anhâ)'nın yanına girip: **'Beni örtün, beni örtün'** dedi. Bunun üzerine onu örttüler. Böylece ürperti ondan gitti.

(Uyanınca) Hatice (r.anhâ)'ya (başından gelip geçen) olayı anlatıp sonra:

- **'Kendimden çok korktum'** dedi. Hatice (r.anhâ):

- **'Hayır, Allah'a yemin ederim ki, Allah asla seni utandırmaz. Çünkü sen akrabalık bağını sürdürürsün, işini göremeyen kimsele-rin yükünü yüklenirsin, fakire destek olursun, misafiri ağırlarsın, hak yolunda karşılaşıl-an sıkıntılarda (insanlara) yardım edersin'** dedi.

Hatice (r.anhâ), Resûlullah (s.a.v)'i alıp amcasının oğlu **Varaka b. Nevfel'e** götürdü. Bu kişi, cahiliye döneminde Hıristiyan olup **İbrani**ce yazı yazar, İncil'den Allah'ın yazmasını dilediği kadar bazı şeyler yazar, yaşı ilerlemiş olup gözü kör olmuş bir kimseydi. Hatice, ona:

- **'Ey amcam oğlu! Kardeşinin oğlunu bir dinle!'** dedi. Varaka, Resûlullah (s.a.v)'e:

- **'Ey kardeşimin oğlu! Ne görürsün!'** dedi.

Resûlullah (s.a.v), ona gördüğü şeyi anlattı. Varaka:

- **'Bu, Allah'ın Mûsa'ya da gönderdiği "Nâmûs"tur. Ah keşke senin davet günlerinde genç olsaydım, ah keşke kavmin seni (bu memle-ketten) çıkardığında hayatta olsaydım'** dedi. Resûlullah (s.a.v):

- **‘(Kavmimden insanlar) beni (buradan) çıkaracaklar mı?’** dedi.

Varaka:

- **‘Evet! Senin getirdiğin (ilâhî vahiy) gibi bir şey getiren kişi, (halkı tarafından) mutlaka düşmanlığa uğramıştır. Eğer peygamberlik günlerin bana ulaşırsa sana çok yardım ederim!’** dedi ve vahy kesintiye uğradı.¹⁰⁸

100. Câbir b. Abdullah el-Ensârî (r.a.) dedi ki:

“Resûlullah (s.a.v), vahyin bir müddet kesilmesini anlatırken konuşmasında şöyle buyurmuştur:

“Ben, yürürken âniden gökyüzü tarafından bir ses işittim. Derhal gözümü/başımı kaldırdım. Bir de baktım ki, Hıra (mağarasında) bana gelen melek, gök ile yer arasında bir kürsü üzerine oturmaktaydı. Ondan ürktüm. Hemen (eve) dönüp: ‘Beni örtün, beni örtün’ dedim.

Bunun üzerine Yüce Allah, **“Ey (örtüsüne) bürünüp sarınan! Kalk, uyar... Kötü şeyleri terke devam et”** (el-Müddessir, 74/1-5) âyetini indirdi. Artık vahiy artıp/kızışıp peş peşe geldi.¹⁰⁹

101. Yahyâ b. Ebi Kesîr (rh.a) dedi ki:

“Ben, Ebû Seleme b. Abdurrahman b. Avf’a Kur’ân’dan ilk inen vahyi(n hangisi olduğunu) sordum. O da:

- **“Yâ eyyuhel-müddessir...”** (el-Müddessir, 74/1-7) dedi. Ben tekrar:

- **‘(Ama ilk inen vahyin): “İkra’ bismi Rabbikellezihalâk”** (el-Alâk, 96/1-3) olduğunu söylüyorlar!’ dedim. Bunun üzerine Ebû Seleme şöyle dedi:

Ben, Câbir b. Abdullah (r.a.)’a bunu sordum ve ona senin (bu) söylediğini söyledim. Câbir (r.a.) şöyle dedi: Ben, sana, Resûlullah (s.a.v)’in bize haber verdiğinden başka bir şey haber vermiyorum. Resûlullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

Ben, Hıra’ (mağarasın)da ibadet halinde idim. Orada yaptığım ibadeti yerine getirdiğim zaman, (mağaradan) aşağıya indim. Bu esnada nida olundum. Bunun üzerine sağ tarafıma baktım, fakat hiçbir şey göremedim. Sonra sol tarafıma baktım, fakat yine hiçbir şey göremedim. Önüme baktım, yine bir şey göremedim. Arkama baktım, yine hiçbir şey göremedim. Başımı yukarı kaldırdığımda bir şey gördüm.

Sonra Hatîce’ye geldim ve: **‘Beni örtün ve üzerime soğuk su dökün!’** dedim. Bunun üzerine benim üzerimi örttüler ve üzerime soğuk su döktüler. Sonra da **“Ey örtüsüne bürünen (Peygamber)! Kalk, ve (insanları) uyar. Rabbini yücelt...”** (el-Müddessir, 74/1-7) âyetleri indi.¹¹⁰

108 Buhârî, Bed’u’l-Vahy 1, Tefsiru Süre-i Alak 1, Ta’bir 3; Müslim, İman 252 (160)

109 Buhârî, Bed’u’l-Vahy 1; Müslim, İman 255 (161)

110 Buhârî, Tefsiru Süre-i Müddessir 1, 2, 3, 4; Müslim, İman 255 (161)

56. RESÛLULLAH (s.a.v)'İN GECELEYİN SEMALARA YÜRÛTÜLMESİ VE BEŞ VAKİT NAMAZIN FARZ KILINMASI

102. Enes b. Mâlik (r.a.) dedi ki:

“Ebû Zerr (r.a.), Resûlullah (s.a.v)'in şöyle haber verdiğini anlatırdı:

Ben, Mekke'deyken evimin tavanı (aniden) açıldı, Cebrail indi, göğsümü yardı, sonra onu zezem suyuyla yıkadı, sonra hikmet ve iman dolu altın bir kap getirip onu, göğsümün içine boşalttı, sonra göğsümü kapattı. Ardından elimden tutup beni dünya semasına yükseltti.

Dünya (yakın) semaya geldiğimde Cebrail semanın bekçisine: **'Kıyayı aç!'** dedi O da: **'Kim o?'** dedi. O da: **'Cebrail'** dedi. Bekçi: 'Yanında bir kimse var mı?' dedi. Cebrail: 'Evet, yanımda Muhammed (s.a.v) var' dedi. Bekçi: 'Kendisine gelmesi için haber gönderilmiş midir veya (peygamberlik verilmiş midir)?' dedi. Cebrail: 'Evet' dedi.

Kıyayı açtığında dünya (yakın) semanın üzerine çıktık. Bir de baktım ki burada sağında ve solunda kalabalık bulunan bir adam oturuyor. Sağ tarafına baktığında gülüyor, sol tarafına baktığında ağlıyordu. (Bana:) 'Hoş geldin, sâlih peygamber, sâlih evlat' dedi. Ben, Cebrail'e: 'Bu kimdir?' dedim. Cebrail: **'Bu, Âdem'dir. Sağında ve solundaki şu kalabalık, çocuklarının ruhlarıdır. Bunlardan sağdaki olanlar, cennetlikler ve solundakiler ise cehennemliklerdir. Sağına baktığında güler, soluna baktığında ise ağlar'** dedi.

Sonra Cebrail beni ikinci semaya yükselttiğinde, oranın bekçisine: 'Kıyayı aç!' dedi. Buranın bekçisi, birinci (kat semadaki bekçinin) söylediklerini(n aynı-sını) söyledi. Sonra kapı açıldı.

(Hadîsi rivâyet eden) Enes b. Mâlik (r.a.) der ki: Ebû Zerr (r.a.), Resûlullah (s.a.v)'in, semalarda **Âdem (a.s.), İdrîs (a.s.), Mûsa (a.s.), İsa (a.s.) ve İbrahim (a.s.)'ı** bulduğunu anlattı, yerlerinin durumunu belirtmedi. Sadece Âdem (a.s.)'ı dünya (yakın) semada, **İbrahim (a.s.)'ı altıncı semada** bulduğunu söyledi.

Enes b. Mâlik (r.a.) (sözünde devamla) der ki: Cebrail, Peygamber (s.a.v)'i İdrîs'e götürdüğünde, **İdrîs (a.s.): 'Hoş geldin sâlih peygamber, sâlih kardeş'** dedi.

(Peygamber (s.a.v) devamla şöyle buyurdu:) Ben de, Cebrail'e: 'Bu kimdir?' dedim. Cebrail: 'Bu, İdrîs (a.s.)'dır' dedi.

Sonra **Mûsa'ya** uğradım. (Bana:) **'Hoş geldin sâlih peygamber, sâlih kardeş'** dedi. Ben, Cebrail'e: 'Bu kimdir?' dedim. Cebrail: **'Bu Mûsa (a.s.)'dır'** dedi.

Sonra **İsa (a.s.)'a** uğradım. (Bana:) 'Hoş geldin sâlih kardeş, sâlih peygamber' dedi. Ben, Cebrail'e: 'Bu kimdir?' dedim. Cebrail: **'Bu, İsa (a.s.)'dır'** dedi. Sonra **İbrahim'e** uğradım. (Bana:) **'Hoş geldin sâlih peygamber, sâlih evlat'** dedi. Ben, Cebrail'e: 'Bu kimdir?' dedim. Cebrail: **'Bu, İbrahim (a.s.)'dır'** dedi.

(Hadîsi **Enes b. Mâlik** (r.a.)'tan rivâyet eden tabiinden) **İbn Şihâb ez-Zührî** der ki: (Tabiun'dan) **İbn Hazm** bana haber verdi ki; **Abdullah b. Abbâs** (r.a.) ile Ebû Habbe el-Ensârî (r.a.) şöyle derlerdi:

Peygamber (s.a.v): **'Sonra yine ben (yükseklere) çıkarıldım. Öyle bir yere çıktım ki, burada kalemlerin (levh-i mahfuz meleklerinin) yazı yazarken cızırtılarını/seslerini işitiyordum'** buyurdu.

Enes b. Mâlik (r.a.) ile (tâbiundan) **İbn Hazm** (sahabeden rivâyetle) derler ki: 'Peygamber (s.a.v)

Allah, ümmetime elli (vakit) namazı farz kıldı. Elli vakit farz namazla Rabbimin yanından döndüm. (Dönüşte) Mûsa'ya uğradım. (Bana): 'Allah, ümmetine neleri farz kıldı' dedi. Ben de: 'Elli (vakit) namaz farz kıldı' dedim. (Bana): 'Rabbine müracaat et. Ümmetin gerçekten bunu yapamaz!' dedi. Bunun üzerine (gidip Rabbime) müracaat ettim. O da (bunun) yarısını indirdi. Mûsa'ya tekrar döndüm. (Ona): 'Yarısını indirdi' dedim. O: 'Rabbi'ne tekrar müracaat et. Ümmetin gerçekten bunu yapamaz!' dedi. Ben de tekrar Rabbime müracaat ettim. O da (bunun) yarısını indirdi. Mûsa'ya tekrar döndüm. (Ona durumu anlattım. Mûsa tekrar:)'Rabbi'ne tekrar müracaat et. Ümmetin gerçekten bunu yapamaz!' dedi. Ben de tekrar Rabbime müracaat ettim. Rabbim: 'Sayı bakımından beş, sevab bakımından ellidir. Artık katımda söz değişmez!' buyurdu. Mûsa'ya döndüm. (Durumu ona anlattım. O da): 'Rabbine tekrar müracaat et!' dedi. Ben: 'Artık, Rabbime müracaat etmekten utanır oldum' dedim.

Sonra Cebrail beni alıp Sidretü'l-Müntehâ'ya götürdü, Sidretü'l-Müntehâ'yı öyle renkler kaplamıştı ki, ne olduklarını bilemiyordum. Sonra cennete konuldum. Bir de ne göreyim, cennetin içerisinde inciden gerdanlıklar var, toprağı da miskti' buyurdu.¹¹¹

103. Mâlik b. Sa'saa (r.a.) dedi ki:

"Peygamber (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Ben (bir defasında) Ka'be'nin yanında uykuyla uyanıklık arası bir hâlde bulunuyordum. –Peygamber (s.a.v) burada iki kişi arasındaki adamı zikretti ve devamla şöyle dedi:- Derken bana içine hikmet ve imân doldurulmuş altından bir tas getirildi. Göğüsten karnın alt tarafına kadar yarıldı. Sonra karn(ım), Zemzem suyu ile yıkandı. Sonra hikmet ve imân ile dolduruldu. Bana katırdan küçük ve eşekten büyük beyaz bir binek getirildi ki, o, **Burak**'tır. Sonra ben, Cebrail'le birlikte gittim.

Nihayet **alt semâya** vardık. 'Kim o?' denildi. 'Cebrail'dir!' dedi. 'Beraberindeki kimdir?' denildi. Cebrail: 'Muhammed (s.a.v)'dir!' diye cevap verdi. 'Ona buraya

111 Buhârî, Salât 1, Hac 76, Enbiya 5; Müslim, İman 263 (163)

gelsin diye (davet) gönderildi mi?¹¹² diye soruldu. Cebrail: ‘Evet!’ dedi. ‘Merhaba gelen zâta! Bu gelen kişinin gelişi ne güzeldir!’ denildi. Sonra **Âdem** (a.s.)’ın yanına geldim ve ona selâm verdim. O da: ‘Merhaba sana! Oğul ve Peygamber!’ dedi.

Sonra **ikinci kat semâya** vardık. ‘Kimdir o?’ denildi. ‘Cebrail’dir!’ dedi. ‘Beraberindeki kimdir?’ denildi. Cebrail: ‘Muhammed (s.a.v)’dir!’ dedi. ‘Ona (buraya gelsin diye) haber gönderildi mi?’ denildi. Cebrail: ‘Evet (gönderildi)’ dedi. ‘Merhaba O’na! Bu gelen kişinin gelişi ne güzeldir!’ denildi. Sonra **İsâ** (a.s.) ile **Yahya** (a.s.)’ın yanına vardım. Onlar: ‘Merhaba sana! Kardeş ve Peygamber!’ dediler.

Sonra **üçüncü kat semâya** vardık. ‘Kimdir o?’ denildi. ‘Cebrail’dir!’ dedi. ‘Beraberindeki kimdir?’ denildi. Cebrail: ‘O, Muhammed (s.a.v)’dir!’ dedi. Ona (vahiy ve miraca daveti) gönderilmiş midir?’ denildi. Cebrail: ‘Evet (gönderilmiştir)’ dedi. ‘Merhaba O’na! Bu gelen kişinin gelişi ne güzeldir!’ denildi. Sonra **Yûsuf** (a.s.)’ın yanına vardım ve ona selâm verdim. O da: ‘Merhaba sana! Kardeş ve Peygamber!’ dedi.

Sonra **dördüncü kat semâya** vardık. ‘Kimdir o?’ denildi. ‘Cebrail’dir!’ denildi. ‘Beraberindeki kimdir?’ denildi. ‘Muhammed (s.a.v)’dir!’ denildi. ‘Ona (vahiy ve miraç daveti) gönderilmiş midir?’ denildi. Cebrail: ‘Evet (gönderilmiştir)’ dedi. ‘Merhaba gelen kişiye! Bu gelen kişinin gelişi ne güzeldir!’ denildi. **İdrîs** (a.s.)’ın yanına vardım ve ona selâm verdim. O da: ‘Merhaba! Kardeş ve Peygamber!’ dedi.

Sonra **beşinci kat semâya** vardık. ‘Kimdir o?’ denildi. ‘Cebrail’dir!’ dedi. ‘Beraberindeki kimdir?’ denildi. ‘Muhammed (s.a.v)’dir!’ denildi. ‘Ona (vahiy ve miraca davet) gönderilmiş midir?’ denildi. Cebrail: ‘Evet (gönderilmiştir)’ dedi. ‘Merhaba O’na! Bu gelen kişinin gelişi ne güzeldir!’ denildi. Sonra biz, **Harun** (a.s.)’ın yanına vardık. Ona selâm verdim. O da: ‘Merhaba sana! Kardeş ve Peygamber!’ dedi.

Sonra **altıncı kat semâya** vardık. ‘Kimdir o?’ denildi. ‘Cebrail’dir!’ dedi. ‘Beraberindeki kimdir?’ denildi. ‘Muhammed (s.a.v)’dir!’ denildi. ‘O’na (miraca ve vahiy daveti) gönderilmiş midir? O’na merhaba! Bu gelen kişinin gelişi ne güzeldir!’ denildi. Sonra **Mûsa** (a.s.)’ın yanına vardım ve ona selâm verdim. O da: ‘Sana merhaba! Kardeş ve Peygamber!’ dedi. Ben Mûsa’yı bırakıp geçince Mûsâ (a.s.) ağladı. Mûsa’ya: ‘Seni ağlatan şey nedir?’ denildi. Mûsâ: ‘Rabb’im! Benden sonra peygamber gönderilen bu genç ki, O’nun ümmetinden cennete girecekler benim ümmetimden gireceklerden daha faziletlidir (de ona ağlıyorum)’ dedi.

Sonra **yedinci kat semâya** vardık. ‘Kimdir o?’ denildi. ‘Cebrail’dir!’ dedi. ‘Beraberindeki kimdir?’ denildi. ‘Muhammed (s.a.v)’dir!’ denildi. ‘O’na (vahiy ve miraca davet) gönderilmiş midir? O’na merhaba! Bu gelen kişinin gelişi ne güzeldir!’ denildi. Sonra **İbrahim** (a.s.)’ın yanına vardım ve ona selâm verdim. O da: ‘Merhaba sana! Oğul ve Peygamber!’ dedi.

112 Veya kendisine peygamberlik verildi mi?

Sonra bana **el-Beytu'l-Ma'mûr** gösterildi. Ben, Cebrail'e bunu sordum. Cebrail: 'Bu, el-Beytu'l-Ma'mûr'dur! Her gün onun içinde yetmiş bin melek namaz kılar, bundan çıktıkları zaman artık bu onların son girişidir, bir daha oraya geri dönmezler!' dedi.

Bana **Sidretu'l-Müntehâ** da gösterildi. Bir de gördüm ki, Sidre ağacının yemişleri sanki Yemen'in **Hecer şehri** testileri gibi. Yaprakları ise fillerin kulakları gibi. Sidre'nin dibinde dört nehir var: İki bâtın nehir, iki zâhir nehir. Ben, Cebrail'e bunları sordum. Cebrail: 'Bâtın olan iki nehir, cennettedir. Zahir olan iki nehir ise **Nil ile Fırât** nehirleridir!' dedi.

Sonra benim üzerime (her gün) elli namaz farz kılındı. Ben bunları kabul ettim ve Mûsa'ya geldim. Mûsâ:

- 'Ne yaptın?' dedi. Ben de:

- 'Üzerime elli (vakit) namaz farz kılındı!' dedim. Mûsâ:

- 'Ben insanları senden daha iyi biliyorum: Ben, İsrâîl oğullarını sıkı bir denemeye tabi tuttum. Senin ümmetin her gün elli (vakit farz) namaza güç yetiremez. Bu sebeple Rabb'i'ne geri dön de (O'ndan bunu) hafifletmesini iste!' dedi.

Ben de geri döndüm ve (O'ndan bunu) hafifletmesini istedim. Rabb'im (farz) namazları kırk (vakit) yaptı. Sonra önceki gibi Mûsâ'ya, sonra da Rabbime gidip yine hafifletme istedim. Sonra Rabb'im (farz) namazları otuz (vakit) yaptı. Sonra yine bundan önceki gibi Mûsâ'ya; sonra da Rabbime gidip hafifletme istedim. Bu defa Rabb'im (farz) namazları yirmi (vakit) yaptı. Sonra yine Mûsâ'ya, sonra da Rabbime gidip hafifletme istedim. Bu defa Rabb'im (farz) namazları on (vakit) yaptı. Sonra Mûsâ'ya geldim. O da yine hafifletme istememi söyledi. Bu defa Rabb'im (farz) namazları beş (vakit) yaptı. Sonra Mûsâ'ya geldim. Mûsâ:

- 'Ne yaptın?' dedi. Ben de:

- 'Rabb'im (farz) namazları beş (vakit) yaptı' dedim.

Mûsâ önceki gibi yine hafifletme istememi söyledi. Ben de, Mûsâ'ya:

- 'Hayırla selâmette kal. (Ben bu beş (vakit)i kabul ediyorum)' dedim. Sonra Allah tarafından:

- '**(Beş vakit) farzımı, kullarımdan hafifleterek yürürlüğe koydum. Ben, güzelliği on kat ile mükafatlandırırım!**' diye seslenildi.¹¹³

104. Abdullah b. Abbâs (r.a.) dediğine göre Peygamber (s.a.v) şöyle buyurmaktadır:

"(Mirâca) yürütüldüğüm gece Mûsa (a.s.)'ı esmer yüzlü, uzun boylu, kıvrıkcık saçlı bir tipte gördüm. Mûsa (uzunluk ve esmerlik bakımından Yemen'in) Ezdu Şenûte kabilesinin erkeklerinden bir kişi gibidir.

İsâ'yı da gördüm. O da ne uzun ne kısa, orta boyda, benzi kırmızı ile beyaza meyilli olup başı, saliverilmiş düz saçlı bir kimse idi. Allah'ın bana gösterdiği hayrete düşürücü daha bazı ilginç olaylar arasında cehennem muhâfızı Mâlik'i ve